

(1) Thời kỳ đồ đá cũ (~1 vạn năm trước trước công nguyên)

Phân chia	Phương pháp sinh sống	Văn hóa	Tư liệu liên quan
Phương tiện sử dụng Sinh sống hằng ngày Chỗ ở	Công cụ bằng đá Săn bắt, bắt cá, hái lượm hoa quả, ốc Lều nhỏ đơn giản hay bóng của các bờ đá		Công cụ bằng đá

Công cụ bằng đá

Đồ đá được làm bằng cách đập vỡ đá ra, bề mặt đá không được mài dũa.

Tóm tắt

1. Sinh sống bằng cách săn bắt, hái lượm hoa quả, sò ốc, bắt cá.
2. Đã có thể sử dụng được những công cụ bằng đá.

(2) Thời kỳ Jomon (1 vạn năm trước trước công nguyên~thế kỷ thứ 4 trước công nguyên)

Sự phân chia	Cách sinh sống	Văn hóa	Tài liệu liên quan
Công cụ sử dụng	Công cụ đá mài Đồ gốm Jomon Đồ đất nung	=Văn hóa Jomon=	
Sinh sống hằng ngày	Săn bắn, bắt cá, hái lượm hoa quả, sò ốc		Ụ vỏ sò
Chỗ ở	Hố đất		Di tích Sannai Maruyama (tỉnh Aomori)

Công cụ đá mài

Là công cụ bằng đá được mài sắc bề mặt, không còn gờ ghè, lồi lõm

Đồ gốm thời kỳ Jomon

Có gắn các hoa văn dạng dây thừng trên bề mặt

Đồ đất nung

Được sử dụng để trừ ma hay cầu nguyện cho thức ăn dồi dào.

Ụ vỏ sò

Nơi người cổ đại vắt vỏ sò, ốc...còn sót lại sau khi ăn trên bờ sông, bờ biển.

Nhà lỗ đất

Là những ngôi nhà được đào lỗ trên mặt đất rồi lợp mái lên trên.

Tóm tắt

1. Sử dụng dụng cụ đá mài, đồ gốm Jomon.
2. Tìm thấy các hố đất, ụ vỏ sò, đồ đất nung.

(3) Thời kỳ Yayoi (từ thế kỷ thứ 4 trước công nguyên~đến nửa sau thế kỷ thứ 3)

Phân loại	Cách sinh sống	Văn hóa	Tài liệu liên quan
Dụng cụ sử dụng	Đồ gốm Yayoi Đồ kim loại Kiếm đồng hay các mũi mâu bằng đồng, gương đồng, chuông đồng	= Văn hóa Yayoi =	
Đời sống hàng ngày	Trồng lúa Nhà kho Takayuka Dao bằng đá		
Chỗ ở	Sống trong các nhà hố đất, tạo thành các khu làng		Di tích Yoshinogari

※Chú thích...phần **chữ đậm đen** là niên đại quan trọng, **chữ đậm đỏ** là niên đại đặc biệt quan trọng.

Năm, thế kỷ	Chính trị, kinh tế	Đời sống, văn hóa	Tài liệu liên quan
Trước sau công nguyên	Nhật Bản bị chia ra làm hơn trăm tiểu quốc		
57	Quốc vương của nước Nakoku gửi sứ giả đến Trung Hoa và nhận được kim ấn từ hoàng đế Trung Hoa		Kim ấn có khắc chữ Kannowano Nanokokuou
239	Nữ vương Himiko gửi sứ giả tới nhà Ngụy		

Đồ gốm Yayoi

So với đồ gốm Jomon, thì đồ gốm thời này được làm tốt hơn, mỏng hơn và cứng cáp hơn. Người ta dùng tên của nơi đầu tiên tìm thấy những vật này để đặt tên cho chúng.

Đồ kim loại

Những vật đựng làm bằng đồng xanh hay sắt, được du truyền từ đại lục vào.

Chuông đồng

Chuông đồng xanh được làm theo dạng chuông treo.

Nhà kho Takayuka

Được dựng từ những cột trụ cao, rồi trải sàn nhà lên trên đó, dùng để tích trữ bông lúa thu hoạch được.

Di tích Yoshinogari

Là di tích tiêu biểu cho thời kỳ Yayoi, ở tỉnh Saga.

Kim ấn Kannoano Nanokokuou

Giữa thế kỷ thứ 1, Quốc vương của Wanonano gửi sứ giả sang Hán, và được ban kim ấn (con dấu vàng).

Vương quốc Yamatai, Himiko

Trong phần “Gishi Wajinden” (truyện người Wa - Ngụy Chí) lịch sử nhà Ngụy có ghi: vào thế kỷ thứ 3, trong quần đảo Nhật Bản có quốc gia tên gọi Yamataikoku, Nữ vương là Himiko cai trị quốc gia dựa vào bói toán. Himiko phái sứ giả sang Ngụy, và nhận rất nhiều tặng phẩm từ hoàng đế nhà Ngụy.

Tóm tắt

1. Việc trồng lúa nước được lan rộng.
Sử dụng đồ gốm Yayoi; dao bằng đá (gặt lúa); nhà kho Takayuka
2. Được truyền đạt công cụ bằng kim loại.
Chuông đồng được sử dụng trong các dịp lễ hội.
3. Làng mạc được hình thành, xuất hiện những kẻ thống trị
4. Nhiều tiểu quốc được hình thành.
Nhà vua của Nanokuni nhận được kim ấn từ nhà Hán.
5. Nữ hoàng Himiko của Yamataikoku có giao lưu với nhà Ngụy.

(4) Thời kỳ Kofun (thời kỳ cổ mộ) (Khoảng từ sau nửa thế kỷ thứ 3~đến năm 600)

※Chú giải... **Chữ đậm đen** là niên đại quan trọng, **chữ đậm đỏ** là niên đại đặc biệt quan trọng.

Năm, thế kỷ	Kinh tế, chính trị	Văn hóa, sinh hoạt	Tài liệu liên quan
Khoảng 350	Yamato là một trong những nước của Nhật bản (chính quyền Yamato) Khoảng thời gian này có những người di cư (Toraijin) đến Nhật	= Văn hóa Kofun = Hình nộm bằng đất Haniwa 	Mộ cổ Daisen Kofun
391	Quân đội Nhật Bản qua Triều Tiên, chinh phạt Bách Tế (Kudara) và Tân La (Shiragi), giao chiến với Cao Câu Ly (Koukuri)	Lăng mộ Zenpokenfun 	
478	Waounobu gửi sứ giả tới Trung Quốc		
538	Đạo Phật được truyền vào từ Bách Tế (Kudara)		

Chính quyền Yamato

Tại địa phương ở trung tâm lòng chảo Nara, phát sinh liên minh chính trị nắm giữ thế lực to lớn. Chính phủ đó gọi là Triều đình Yamato. Chính phủ lấy vua làm trung tâm, được thành lập từ những gia tộc có thế lực trong vùng Kinki. Vua của chính quyền Yamato gọi là Đại Vương (Okimi).

Lăng mộ Zenpokenfun

Khoảng sau thời kỳ Yayoi kết thúc, tại các địa phương các ngôi mộ lớn bắt đầu được xây dành cho tầng lớp thống trị. Cái này được gọi là Kofun (cổ mộ), có cái hình tròn, cái hình vuông, hình lỗ khóa. Loại hình lỗ khóa được gọi là Zenoukofun.

Hình nộm Haniwa

Xung quanh các Kofun (cổ mộ) có bày trí các hình nộm Haniwa hình người, hình ngựa, nhà cửa...

Người di cư (Toraijin)

Là những người di cư từ bán đảo Triều Tiên tụ họp thành một gia đình tới quần đảo Nhật Bản. Họ truyền dạy kỹ thuật hay các nét văn hóa đại lục như đồ gốm Sueki (đồ đựng rắn chắc)..., các công cụ làm nông bằng sắt vào. Chữ Kanji cũng được truyền bá.

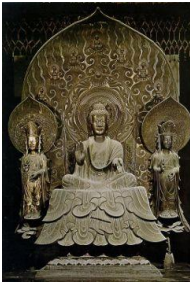
Tóm tắt

1. Tại các địa phương các ngôi mộ lớn (Kofun) được xây dành cho tầng lớp thống trị.
  - ◇ Sắp xếp xung quanh các Kofun là các Haniwa. Có nhiều hình dạng khác nhau như hình người, ngựa, nhà cửa.
  - ◇ Mộ cổ Daisen Kofun là những ngôi mộ cổ có diện tích lớn nhất thế giới, lăng mộ Zenpokoefun có hình dạng lỗ khóa.
2. Chính quyền Yamato được thành lập ở địa phương vùng Nara
3. Vua của chính quyền Yamato gọi là Đại vương (Okimi). Chính phủ gọi là triều đình Yamato.
4. Phổ biến giao lưu với Triều Tiên, và có nhiều người di cư (Toraijin) đã đến.
5. Những người di cư Toraijin đã truyền bá kỹ thuật hay những nét văn hóa đại lục vào Nhật Bản.

(5) Thời kỳ Asuka (Khoảng năm 600~đến năm 710)

※Chú giải... **Chữ đậm đen** là niên đại quan trọng, **chữ đậm đỏ** là niên đại đặc biệt quan trọng.

Năm, thế kỷ	Kinh tế, chính trị	Văn hóa, sinh hoạt	Tài liệu liên quan...
593	Thái tử Shotoku lên nhiếp chính	= Văn hóa Asuka (văn hóa Phật giáo)= Chùa Horyuji...chùa được xây bằng gỗ, cổ nhất thế giới	Miếu Tamamushi
603	Thái tử Shoutoku ban hành Quan chế 12 bậc.	Miếu Tamamushi no zushi (trong chùa Horyuji)	
604	Thái tử Shotoku ban hành Hiến pháp Thập Thất Điều. Thái tử Shotoku 	Tượng Phật Thích Ca Shakasanzonzo (Chùa Horyuji) Tượng Phật Vị Lai Mirokubosastuzo (chùa Koryuji) " (Chùa Chyuguji)	Phật Vị Lai (chùa Koryuji)
607	Phái Onono Imoko sang nhà Tùy (Trung Quốc)	Chùa Horyuji...được đăng lục di sản thế giới 	Phật Vị Lai (chùa Chuguji)
630	Phái Khiên Tùy sứ lần thứ nhất	Tượng Phật Thích Ca (chùa Horyuji) 	
645	Bắt đầu cuộc Canh tân Đại hóa (Taika no Kaishin)		
672	Xây ra loạn chiến Jinshin no Ran		

Nhiếp chính

Là người được bổ trí để điều hành chính trị thay Thiên Hoàng khi Thiên Hoàng còn nhỏ hay Thiên hoàng là nữ giới.

Quan chế 12 bậc

Quan chức sử dụng người có tài hay người có công tích mà không liên quan đến gia tộc.

Hiến pháp Thập Thất Điều

Biểu thị sự sẵn sàng của bề tôi về việc phải tuân theo mệnh lệnh của Thiên Hoàng.

Khiển Tỳ sứ

Vì muốn áp dụng văn hóa hay những thể chế chính trị đã phát triển của Trung Quốc nên đã phái sứ giả Ono No Imoko đến nhà Tỳ.

Khiển Đường sứ

Vì muốn áp dụng văn hóa và thể chế của nhà Đường (Trung Quốc) đã gửi sang để học hỏi.

Loạn chiến Jinshin no Ran

Sau khi Thiên Hoàng Tenji qua đời, xảy ra tranh giành ngôi vị, Thiên Hoàng Tenmu đã thắng và lên ngôi.

Canh tân Đại hóa (Taika no Kaishin)

Hoàng tử Nakano Oeno cùng với Nakatomino Kamatari (sau này là Fujiwarano Kamatari) lật đổ nhà Soga, mở đầu cuộc cải cách thành lập cơ cấu chính trị mới. Cho tới khi đó các đất đai và con người do các hào chủ cai trị biến thành công địa, công dân và do quốc gia trực tiếp cai trị.

Văn hóa Asuka

Vào nửa thế kỷ thứ 6, Phật giáo được lan truyền từ Kudara (Bách Tế-Triều Tiên), được Thái Tử Shotoku và dòng họ Soga cho truyền bá rộng rãi. Tại trung tâm thủ đô của vùng Asuka, văn hóa Phật giáo rất hưng thịnh.

Chùa Horyuji

Là một tòa kiến trúc tiêu biểu cho thời đại Asuka trong viện chùa Shyotoku Taiji Yukari tỉnh Nara. Năm 1993, được đăng ký vào di sản văn hóa Thế giới.

Tượng Phật Thích Ca (chùa Horyuji)

Là tượng Phật tiêu biểu cho thời đại Asuka trong chùa Horyuji. Do con cháu của những người di cư Toraijin từ bán đảo Triều Tiên xây dựng.

Tóm tắt

1. Thái Tử Shotoku lên làm nhiếp chính cho Thiên Hoàng Suiko, tiến hành chính trị lấy Thiên Hoàng làm trung tâm.
Thái tử Shotoku đã:
  - ◇Lập Hiến pháp Thập thất điều và quan chức 12 bậc.
  - ◇Phái khiển Tỳ sứ sang để học hỏi văn hóa nhà Tỳ (Trung Quốc).
2. Hoàng tử Nakano Oeno và Nakatomino Kamatari lật đổ nhà Soga, tiến hành canh tân đại hóa. Mở đầu cho cuộc cải cách chính trị lấy Thiên Hoàng làm trung tâm với chính sách công địa, công dân.
3. Sau khi Thiên hoàng Tenji qua đời, xảy ra tranh giành ngôi vị (Jinshin no ran).
4. Học hỏi luật pháp Ritsuryo của nhà Đường, và lập ra luật Taiho Ritsuryo.
5. Văn hóa Asuka là văn hóa Phật giáo đầu tiên của Nhật bản, rất hưng thịnh trong vùng Asuka.

(6) Thời kỳ Nara (từ năm 710~đến năm 794)

※Chú giải... **Chữ đậm đen** là niên đại quan trọng, **chữ đậm đỏ** là niên đại đặc biệt quan trọng.

Năm, thế kỷ	Kinh tế, chính trị	Văn hóa, sinh hoạt	Tài liệu liên quan...
701	Luật Taiho được thiết lập Ban bố Luật Handen Shyujyu	= Văn hóa Tenbyo = 『Cổ sử ký Kojiki』『Nhật bản sử ký-Nihonjiki』 (Thần thoại, lưu truyền, ghi chép) 『Đo địa thế-Fudoki』	Viện Shosoin
710	Kinh đô Heijokyo được xây dựng ở Nara	(Thiên nhiên, sản phẩm, truyền thuyết) 『Vạn diệp tập-Manyoshyu』 (Hòa ca-Waka)	
741	Cho xây dựng các chùa Kokubunji; Kokubunji tại các tỉnh	Chùa Todaiji Chùa Toshodaiji	Chùa Toshodaiji
743	Luật Konden Einen Shizai Hou được ban bố.		
752	Xây dựng xong Tượng Đại Phật trong chùa Todaiji		
754	Ganjin (nhà sư của nhà Đường) đến Nhật Bản 		

Luật Taiho

Bắt chước Luật pháp nhà Đường, cơ cấu cai trị toàn quốc được qui định cụ thể hơn. Quốc gia điều hành chính trị dựa theo đạo luật được gọi là Ritsuryo Kokka.

Công địa công dân

Đề toàn bộ người và đất đai thành vật của quốc gia, đã cắm đất tư hữu; dân tư hữu.

Luật Handen Shyujyu Hou

Hết thảy mọi người từ 6 tuổi trở lên được đăng ký hộ khẩu sẽ được khẩu phần đất đai, nếu người đó chết thì sẽ trả lại cho nhà nước. Đổi lại mọi người sẽ phải đóng các loại thuế gọi là So (lúa), Cho (lụa; chỉ; tơ tằm; đặc sản), Yo (vải vóc)

Luật Konden Einen Shizaihou

Vì khẩu phần đất đai trở nên thiếu thốn, nên đất đai do mới khai hoang được sẽ vĩnh viễn trở thành đất tư. Vì thế, các tầng lớp quý tộc, các đền chùa hay các phú hào sử dụng nông dân để khai hoang, mở rộng đất đai cho chính mình.

Văn hóa Tembyo

Do ảnh hưởng văn hóa của nhà Đường và Phật giáo, nên thời của Thiên hoàng Shomu là huy hoàng nhất.

Dựa vào lực lượng của Phật giáo để bảo vệ Quốc gia, xây dựng các chùa Kokubunji ở mỗi tỉnh.

Tại thủ đô cho xây dựng chùa Todaiji. (Hình chùa Todaiji)

Viện Shosoin (Nara: Toudaiji)

Được bỏ vào trong các vật phẩm do Khiển Đường Sứ mang về. (Hình trên là báu vật trong viện Shosoin)

Nhà sư Ganjin

Đến từ Nhà Đường, cho xây dựng Chùa Toudaiji, và mở rộng Phật giáo.

Tóm tắt

1. Điều hành chính trị căn cứ theo Luật pháp (Ritsuryo)

◇ Học hỏi nhà Đường, thành lập luật Taihou

◇ Lập thành công địa, công dân, mọi người sẽ dựa vào Luật Handen Shyujyuho mà được nhận khẩu phần đất đai.

◇ Mọi người phải đóng thuế (So, Chyo, Yo) cho nhà nước.

Nam tử thành nhân cũng có quân dịch, với tư cách quân dịch, cũng có khi được điều phái đến bắc bộ Kyushu.

2. Mô phỏng theo kinh đô Trường An của nhà Đường để xây dựng kinh đô Heijou, cũng được chế tạo tiền tệ gọi là tiền Wadokaichin, được sử dụng trong phiên chợ.

3. Chế độ công địa công dân bị sụp đổ.

◇ Do khẩu phần đất không đủ, nên đã chấp nhận cho đất mới khai hoang được sử dụng vĩnh viễn (Luật Konden Einen Shizaihou).

◇ Đã phát sinh đất tư hữu.

4. Thiên hoàng Shomu cho xây dựng các chùa Kokubunji hay chùa Kokubuniji ở mỗi địa phương, bởi vì theo lực lượng của Phật giáo đã cố gắng bảo vệ quốc gia nên Phật giáo đã trở nên rất phổ biến.

(7) Thời kỳ Heian (từ năm 794~năm 1192)

※Chú giải... **Chữ đậm đen** là niên đại quan trọng, **chữ đậm đỏ** là niên đại đặc biệt quan trọng.

Năm, thế kỷ	Kinh tế; Chính trị	Văn hóa; sinh hoạt	Tài liệu liên quan
794	Dời đô về Heian Kyo (Kyoto)	= Văn hóa Kokufu= Mẫu chữ Kana	Tranh cuộn truyện Genji
894	Khiển Đường sứ kết thúc	『Truyện Genji』 của [Murasaki Shikibu] 『Truyện gối đầu』 [của Seisho Nagon]	
935	Xảy ra cuộc loạn Taira Nomasa Kado	『Tập hòa ca cổ kim Kokinwakasyu』 [của Kinotsurayuki] Tấm điện Shinden jukuri	
1016	Fujiwara Michinaga trở thành nhiếp chính, dòng họ Fujiwara hưng vượng.	Hyodo inho oudo Chyusonji Konjikido	Byodoin Hooudo
1086	Thái thượng hoàng Shirakawa bắt đầu viện chính.	 紫式部	
1156	Bạo loạn Hoken xảy ra.	Murasaki Shikibu	Chyuzonji Konjikido
1159	Bạo loạn Heiji xảy ra.		
1167	Taira no kiyomori trở thành thượng thư thái chính.	Phật giáo thời đại Heian 「Thiên đài tôn (Tendaisyu)」[của Saicho] (Hieizan; Enryakuji) 「Chân ngôn tôn (Shingonsyu)」 [của Kukai] (Koyasan, Konyasan) Jodoshinko	
1185	Dòng họ Taira diệt vong		

Chấm dứt Khiển Đường sứ

Vì chính trị nhà Đường lộn xộn và đường hàng hải gặp nguy hiểm nên đã ngưng lại. Nhờ việc này, văn hóa mang tính quốc gia nở rộ.

Đấu trường võ sĩ

Võ sĩ xuất hiện từ sự giao lưu giữa các gia đình quyền thế tại địa phương và những quan lại trung ương. Cuộc nổi loạn của hai nhà Fujiwara No Sumitomo và Taira Nomakado xảy ra, nhưng được giới võ sĩ trấn áp, vì thế thế lực của võ sĩ đã được công nhận. Trong số đó hai đoàn võ sĩ Genji và Heishi là có thể lực.

Nhiếp chính chính trị

Nhà Fujiwara đưa con gái lên làm hoàng hậu của Thiên Hoàng, con của họ sẽ kế vị Thiên Hoàng, khi Thiên hoàng còn nhỏ thì là nhiếp chính, khi trưởng thành sẽ làm quan cố vấn để nắm bắt thực quyền chính trị. Ngoài ra, cũng để nắm giữ nhiều lãnh thổ (đất tư hữu). Nhiếp chính chính phủ vào thời Fujiwara No Michinaga và con ông là Yorimichi lên tới đỉnh cao nhất.

Viện chính

Thiên Hoàng Shirakawa sử dụng 2 dòng họ Genji và Heishi để bắt đầu nền chính trị mới. Sau khi Thiên hoàng nhường ngôi, lên làm Thượng hoàng, kiểm chế nhiếp chính gia và vẫn tiếp tục chính trị.

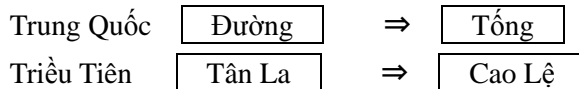
Cuộc chiến giữa Genji và Heishi

Là cuộc chiến giữa hai nhà Genji và Heishi xung quanh việc tranh giành thực quyền chính trị, Tairano Kiyomori hủy nhà Genji và mở rộng lực lượng. Tairano Kiyomori với tư cách võ sĩ trở thành Thái Chính Đại Thần lần đầu tiên. Ngoài ra, để mua bán giao thương với nhà Tống (Trung Quốc) đã cho trang bị cảng Hyogo (thành phố Kobe).

Nhà Tống và Cao lệ (Korai-Triều)

Trung Quốc vào đầu thế kỷ thứ 10 Nhà Đường bị tiêu diệt, nhà Tống thống nhất Trung Quốc.

Tại bán đảo Triều Tiên, nước Cao Lệ (Korai) nổi dậy, lật đổ Tân La (Shiragi)

Tín ngưỡng Jodo

Từ khoảng giữa thế kỷ thứ 10 xã hội trở nên loạn lạc. Mọi người niệm kinh Phật, tin vào Phật A-di-đà, hy vọng sau khi chết sẽ được tái sinh vào cõi cực lạc. Tại mỗi địa phương, các điện thờ A-di-đà được xây dựng. Điện Byodoin Hoouido (điện thờ A-di-đà) là một trong số đó.

Tóm tắt

1. Thiên hoàng Kanmu dời đô về Kyoto, đối với Emishi vùng Tohoku thường xuyên gọi quân tới, và bành trướng lực lượng.
2. Các tông phái Phật giáo mới ra đời như phái Thiên đài tôn-Tendaisyu (khai tổ là Saicho) hay phái Chân Ngôn Tôn-Shinkosyu (khai tổ là Kukai).
3. Nhà Fujiwara lên làm nhiếp chính, quan cố vấn cho Thiên Hoàng, nắm lấy thực quyền. Nhiếp chính chính trị vào thời của cha con Fujiwara Michinaga, Yorimichi là thời hoàng kim. Vào khoảng thời gian này, tín ngưỡng Jodo được ưa chuộng, điện Byodoin Hoouido được xây dựng. Chính trị ở địa phương, đa phần các quan chức chỉ lo cho thu nhập của chính bản thân họ, vì thế rất hỗn loạn.
4. Sau khi Thiên hoàng nhường ngôi, mở ra viện chính và vẫn tiếp tục điều hành chính trị.

5. Trong cuộc loạn giữa hai nhà Hogen và Heishi, Nhà Heishi đã thắng, và trên mặt chính trị nắm giữ một lực lượng to lớn. Đại biểu đó là Taira no Kiyomori trở thành Thái Chính Đại Thần. Tuy nhiên, Nhà Heishi cũng bị Nhà Genji lật đổ và diệt vong.

(8) Thời kỳ Kamakura (từ năm 1192~năm 1333)

※Chú giải... **Chữ đậm đen** là niên đại quan trọng, **chữ đậm đỏ** là niên đại đặc biệt quan trọng.

Năm, thế kỷ	Kinh tế, Chính trị	Văn hóa, sinh hoạt	Tài liệu liên quan
1192	<p>Minamoto Noyoritomo trở thành Chinh di Đại tướng quân, khai lập chế độ Mạc phủ Kamakura</p> <p>Minamoto Yoritomo</p> 	<p>Phật giáo mới</p> <p>「Phái Jodo」 của [Honen]</p> <p>「Phái Jodoshin」 của [Shinran]</p> <p>「Phái Ji」 của [Ippen]</p> <p>「Phái Nichiren」 của [Nichiren]</p> <p>Phái Zen (truyền từ Trung Quốc vào)</p> <p>「Phái Rinzaishu」 của [Eisai]</p> <p>「Phái Soto」 của [Dogen]</p>	
1219	<p>Tướng quân Genji bị tiêu diệt, Hojo lên.</p> <p>nắm quyền lực</p>	<p>=Văn hóa Kamakura=</p> <p>『Truyện ngắn Heike』</p> <p>『Tập hòa ca Tân cổ kim』</p> <p>『Hojoki』 của [Kamono Chomei]</p>	
1221	<p>Lộan chiến Jokyu xảy ra</p>		
1232	<p>Hojo Yasutoki áp dụng Goseibai Shikimoku</p>	<p>『Tsurei Zuregusa』 của [Yoshida Kenko]</p> <p>Chùa Todaiji với tượng Kongo Rikishizo</p>	<p>Tượng Kongo Rikishozo (Chùa Todaiji)</p>
1274	<p>Đại quân Nguyên tiến vào (Trận chiến Bunei)</p>	<p>[Unkei; Kaikei]</p>	
1281	<p>Đại quân Nguyên kéo đến lần 2 (trận chiến Koan)</p> <p>Hốt Tất Liệt (Khubilai Khan)</p>		<p>Mokoshu Raiekotoba</p>

1297	Lệnh Tokuseirei được ban ra		
1333	Mạc phủ Kamakura bị tiêu diệt		

Thủ hộ

Là chức vị do Minamoto Yoritomo đặt ra cho các tỉnh để điều hành quân sự của quốc gia; tuần cảnh.

Địa chủ

Là chức vị do Minamoto Yoritomo đặt ra trên các lãnh thổ, lãnh địa để làm việc như thu thuế hàng năm.v.v...

Chính trị nhiếp chính

Sau khi tướng quân đời thứ 3 Minamoto Sanetomo chết, thực quyền chính trị đã chuyển cho Hojo. Hojo dựa vào gia đình vợ là Minamoto Yoritomo lên làm nhiếp chính để điều hành chính trị.

Loạn chiến Jokyu

Năm 1221, Thái Thượng Hoàng Gotoba nhằm khôi phục lại thế lực của triều đình, đã gây ra cuộc phản loạn, nhưng đã thất bại dưới quân của Mạc phủ. Sau đó, Mạc phủ cai đặt chế độ cố vấn Rokuhara Tandai đối với Kyouto và giám sát triều đình.

Luật Goseibai Shikimoku

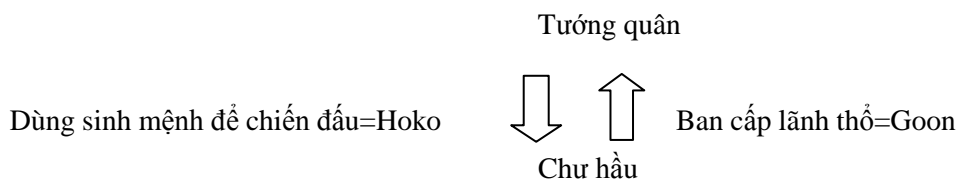
Năm 1232, Nhiếp chính Hojo Yasutoki đã lập ra để chỉ thị cho các chư hầu (người hầu cận của tướng quân) tiêu chuẩn xử án. Trong một thời gian dài được lấy làm mẫu luật cho các võ sĩ.

Genko-Sự xâm lược của quân Nguyên

Là sự việc Hốt Tất Liệt (Khubilai Khan) hai lần đem quân xâm lược (năm 1274 là cuộc chiến Bunei, năm 1281 là cuộc chiến Koan), nhằm chinh phục Nhật nhưng đã thất bại.

Goon và Hoko

Tướng quân và chư hầu (người hầu cận của tướng quân) liên kết với nhau dựa trên quan hệ chủ tớ. Tướng quân bảo trợ (Ban on- Goon) lãnh thổ cho chư hầu, ngược lại chư hầu dùng sinh mệnh của mình để chiến đấu (phục vụ-Hoko). Chế độ xã hội như thế này gọi là chế độ phong kiến.

Luật Tokuseirei

Sau trận chiến đối với quân Nguyên-Gengo, Mạc phủ Kamakura để cứu giúp các chư hầu gặp khó khăn trong đời sống, đã ban lệnh Tokuseirei để xóa nợ.

Tóm tắt

1. Heishi bị diệt vong, Minamoto Yoritomo thu nắm thực quyền chính trị. Minamoto Yorimoto đặt ra chức vị bảo hộ; địa chủ, mở ra chế độ Mạc phủ Kamakura, trở thành Chính di Đại Tướng Quân-Seiitaisyogun. Tướng quân và các chư hầu gắn kết với nhau qua quan hệ Goon và Hoko.
2. Sau khi Minamoto Sanetomo chết, để giúp đỡ tướng quân, Hojo đã hoàn thành chế độ nhiếp chính.
  - ◇Để lấy lại thực quyền chính trị từ tay Hojo Thiên hoàng Gotoba đã phát động cuộc loạn chiến Jokyu.
  - ◇Qui tắc cho các võ sĩ gọi là Goseibai Shikimoku được thiết lập.
3. Hai lần chiến tranh với quân Nguyên (xâm lược của quân Nguyên)
  - ◇Vì Mạc Phủ phải chi tiêu quá nhiều cho chiến tranh nên tiền bạc gặp khó khăn.
  - ◇Vì đời sống của các võ sĩ cũng gặp khó khăn, cùng với việc bất mãn với Mạc Phủ nên luật Tokuseirei được ban ra.
4. Phật giáo mới lan rộng, văn hóa Kamakura (văn hóa của tầng lớp quý tộc và văn hóa của giới võ sĩ) được sinh ra.

(9) Thời Đại Muromachi (Năm 1335~Năm 1573)

※Chú giải... **Chữ đậm đen** là niên đại quan trọng, **chữ đậm đỏ** là niên đại đặc biệt quan trọng.

Năm	Chính trị · Kinh tế	Văn hoá · Sinh hoạt	Tài liệu liên quan.
1334	Bắt đầu thể chế chính trị mới của Kenmu	= Văn hoá Muromachi = Văn hoá Kitayama	Kim Các
1336	Thiên hoàng Godaigo chuyển sang Yoshino, Nam-Bắc Triều đình lập	Kim các; [Ashikaga Yoshimitsu] Văn hoá Higashiyama Ngân các; [Ashikaga Yoshimasa]	Ngân Các
1338	Ashikaga Takauji khai mở mạc phủ	Ảnh hưởng của phái Zen Nhà xây kiểu Shoin	
1392	Thống nhất Nam Triều và Bắc Triều	Thạch đình ở Ryouan tự Tranh thủy mặc; [Sessyuu]	
1397	Ashikaga Yoshimitsu xây cất Kim Các		Nhà xây kiểu Shoin
1404	Mở đầu mậu dịch được cấp phép		
1467	Mở đầu loạn chiến Onin	Kịch Nô ; [Kan ami · Seami] Sách 『Taiheiki』	Thạch đình ở Ryouan tự
1489	Ashikaga Yoshimasa xây cất Ngân Các	『Truyện cổ tích ngắn có hình 「Đôi thoại thơ ca」 「Nghỉ lễ trà đạo」 「Kịch」	
1543	Truyền bá súng ống 		
1549	Truyền bá đạo cơ đốc		
1573	Mạc phủ Moromachi bị huỷ diệt	『Truyện cổ tích ngắn có hình Issunboushi	

Thế chế chính trị mới của Kenmu

Một năm sau, sau khi mạc phủ Kamakura bị hủy diệt, thiên hoàng Godaigo đã bắt đầu chính trị với trung tâm là quý tộc và đã cải chính niên hiệu thành Kenmu. Vì điều này làm gia tăng sự bất mãn của võ sĩ và vì đã cho lính với người của ông Ashikaga Takauji, thế chế chính trị mới này cũng chỉ hơn 2 năm đã bị thất bại.

Nội loạn của Nam-Bắc Triều

Chia ra Nam Triều (phe thiên hoàng Godaigo) và Bắc Triều (phe Ashikaga Takauji) đối lập nhau. Nội loạn này kéo dài khoảng 60 năm, và chấm dứt ở khoảng thời Ashikaga Yoshimitsu.

Mậu dịch kiểm-xét (Mậu dịch Nhật-Minh)

Tướng quân đời thứ 3 Ashikaga Yoshimitsu đã bắt đầu mậu dịch với Minh. Vì để phân biệt tàu mậu dịch chính thức và cướp biển Nhật (những cướp biển hay đánh cướp ở ven biển Trung Quốc) đã sử dụng việc kiểm tra và xác minh.

Loạt chiến Onin

Năm 1467, ở thời tướng quân thứ 8 là Ashikaga Yoshimasa, quan hệ giữa nhà Hosokawa và nhà Yamana trở nên xấu đi do vấn đề quyết định vị tướng quân kế tiếp, nên đã xảy ra cuộc chiến lôi cuốn nhiều bảo vệ Daimyo (lãnh chúa ở Nhật). Cuộc chiến kéo dài khoảng 11 năm trọng tâm ở Kyoto, dần dần lan rộng ra các địa phương toàn quốc. Từ sau việc này được gọi là thời đại chiến tranh, lực lượng của mạc phủ Muromachi bị yếu đi.

Thương mại qua trung gian

Đầu thế kỷ 15, đã thành lập ra vương quốc Ryukyu (hiện nay là Okinawa). Vương quốc Ryukyu đã được thịnh vượng nhờ mua bán với những quốc gia của địa phương Đông Á. Nhất là với Trung Quốc và Triều Tiên, Nhật Bản, đã hoàn tất nhiệm vụ kết nối với Đông Á. Thương mại như thế này được gọi là thương mại qua trung gian.

Truyền bá súng ống

Súng ống được người Bồ Đào Nha truyền bá là vì thời đại chiến tranh, và ngay tức khắc đã được lan truyền đến các địa phương Nhật Bản. Qua đó, phương cách chiến đấu được thay đổi và việc thống nhất toàn quốc được nhanh chóng.

Truyền bá đạo cơ đốc

Xavier đã truyền đạo cơ đốc đến với Nhật Bản. Xavier vì để khôi phục lực lượng công giáo đã đến với mục đích mở rộng đạo cơ đốc đến với Châu Á.

Mậu dịch Nanban (Bồ Đào Nha và Tây Ban Nha)

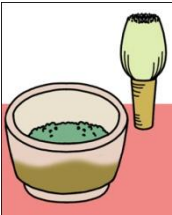
Thời điểm này được gọi là mậu dịch giữa Người Tây Ban Nha và người Bồ Đào Nha. Hàng xuất khẩu là bạc hay đồng, hàng nhập khẩu là sợi tơ sống, súng ống hay thuốc súng, hương liệu.

Tóm tắt

1. Mạc phủ Kamakura bị hủy diệt, đã bắt đầu chính trị với trung tâm là thiên hoàng (thể chế chính trị mới của Kenmu)
  - ◇Do việc những võ sĩ bất mãn với nền chính trị xem trọng quý tộc, nên thể chế chính trị mới của Kenmu chỉ được vài năm đã bị sụp đổ, và bắt đầu cuộc tranh loạn Nam-Bắc Triều.
  - ◇Vào thời tướng quân đời thứ 8 Ashikaga Yoshimasa, Nam-Bắc Triều thành một.
2. Mạc phủ Muromachi được mở ra khi Ashikaga Takauji trở thành đại tướng quân chỉ huy chống lại quân man di mọi rợ xâm lăng.
3. Đời tướng quân thứ 3 Yosimitsu nhờ việc mở đầu mậu dịch được kiểm-xét (Mậu dịch Nhật-Minh) mà nền công nghiệp tại các địa phương được trở nên thịnh vượng.
4. Cuộc chiến Onin xảy ra do sự tranh giành thừa kế của nhà tướng quân và sự đối lập của các Đaimyo (lãnh chúa), cuộc chiến đã lan rộng ra toàn quốc.
5. Từ sau cuộc chiến Onin đã lan rộng xu hướng cướp quyền, Chiến quốc Đaimyo đã xuất hiện tại các địa phương. Cướp quyền là người cấp dưới cướp quyền của người cấp trên.
6. Người Châu Âu đã đến và truyền bá súng ống và đạo cơ đốc. Tiến hành mậu dịch với người Bồ Đào Nha và Tây Ban Nha (Mậu dịch NanBan), Văn hoá Bồ Đào Nha và Tây Ban Nha (Văn hoá NamBam) đã được truyền bá→ Văn hoá NanBan được đề cập tại thời đại Azuchi Momoyama.
7. Văn hoá của thời đại Muromachi gồm có văn hóa Kitayama (Kim Các Tự, Kịch Nô) được kết hợp bởi văn hoá của tầng lớp quý tộc và văn hoá của tầng lớp võ sĩ và văn hóa Higashiyama (ngân Các Tự, tranh thùy mạc)có sự giản dị và duyên dáng

(10) Thời kỳ Azuchimomoyama (Năm 1573~Năm 1603)

※Chú giải... **Chữ đậm đen** là niên đại quan trọng, **chữ đậm đỏ** là niên đại đặc biệt quan trọng.

Năm · Thế kỷ	Chính trị · Kinh tế	Văn hoá · Sinh hoạt	Tài liệu liên quan.
1577	Oda Nobunaga đưa ra lệnh Rakuichi Rakuza tại thị trấn Azuchi	=Văn hoá Nanban (Bồ Đào Nha và Tây Ba Nha)= · Bánh mì · Bánh bông lan · Thuốc lá · Nút áo	Bánh bông lan
1582	Biến cố tại chùa Honno đã dẫn đến cái chết của Oda Nobunaga Oda Nobunaga 織田 信長	· Bài lá Ka-Ru-Ta · Y học · Thiên văn học · Kỹ thuật hàng hải =Văn hoá Azuchi Momoyama= Đại biểu là kiến trúc thành quách Thành Azuchi(lâu đài của Nobon Thành Osaka (lâu đài của Hideyoshi)	Bài lá Ka-Ru-Ta
1582	Toyotomi Hideyoshi khởi đầu khảo sát đất đai	Thành Himeji (Di sản văn hoá thế giới)	
1588	Toyotomi Hideyoshi thực hiện thu hồi grom giáo	Jurakudai [Cư quán của Hideyoshi]	Thành Himeji
1590	Toyotomi Hideyoshi thống nhất t	Tranh vẽ trên bức bình phong · Tranh vẽ trên cửa giấy Fusuma [Họa sĩ Kanou Eitoku · Kanou Sanr	
1592	Toyotomi Hideyoshi đưa quân tới Triều Tiên (Cuộc chiến Bunroku · Keicho no Eki)	Hoàn tất nghi lễ trà đạo [Sennori Joruri (Đàn Nhật 3 dây)	
1598	Toyotomi Hideyoshi qua đời Toyotomi Hideyoshi 豊臣 秀吉	Vũ điệu Kabuki [Izumono no Okuni] 	Nghi lễ trà đạo
1600	Xây ra trận chiến Sekigahara [Tokugawa Ieyasu đấu với Ishida Mutsunari]	Kịch Kabuki	

Rakuichi Rakuza

Chính sách do Oda Nobunaga đã thực thi, xóa bỏ thuế thị trường hay các cửa khẩu tại các địa phương, đem lại sự phát triển cho nền công thương nghiệp. Đã xóa bỏ các cửa khẩu để giao thông được tự do.

Taiko Kenchi

Chính sách do Toyotomi Hideyoshi thực thi, mục tiêu là để chắc chắn thu được niên cống (tiền thuế). Thống nhất việc đo lường bằng thước đo hay bằng hộp hình vuông, điều tra độ rộng của ruộng nương trên toàn quốc, đo sản lượng bằng đơn vị Kokutaka. 1Koku tương đương với 150kg.

Dựa vào Taiko Kenchi xóa bỏ quyền lợi đất đai của những giới quý tộc hay chùa và đền thờ, nông dân có quyền lực. Thay vào đó, những nông dân trồng trọt tại đất đó sẽ trực tiếp nắm giữ quyền lợi của đất đó.

Thu hồi grom giáo

Để kiểm chế khởi nghĩa (xung đột) xảy ra tại các địa phương nên Toyotomi Hideyoshi đã thực thi chính sách thu hồi vũ khí từ nông dân, do đó đã phân chia rõ rệt giữa võ sĩ và nông dân.

Phân chia quân nông

Do Taikou Kenchi và Katanagari, thân phận giữa võ sĩ và nông dân phân chia một cách rõ rệt.

Xuất quân sang Triều Tiên

Toyotomi Hideyoshi đã nghĩ việc chinh phục nhà Minh (Trung Quốc), vì Triều Tiên ở ngay lối đi nên đã xuất quân 2 lần. Gặp sự phản kháng dữ dội, vì Hideyoshi bị bệnh qua đời nên đã rút quân.

Trận chiến Sekigahara

Sau khi Toyotomi Hideyoshi qua đời, nhóm hỗ trợ Tokugawa Ieyasu và nhóm phản đối, hai bên tổng cộng là 160,000 quân lính đã tụ tập tại Sekigahara của tỉnh Gifu. Đã có trận đánh phân chia thiên hạ và Tokugawa Ieyasu đã thắng.

Tóm tắt

1. Oda Nobunaga đã diệt Mạc Phủ Muromachi. Oda Nobunaga đã thực thi Rakuichi Rakuza tại thị trấn thành Azuchi.
2. Sau khi Odo Nobunaga qua đời, Toyotomi Hideyoshi đã thống nhất toàn quốc.
  - ◇ Toyotomi Hideyoshi thực thi Taiko Kenchi, thu hồi grom giáo, đã phá bỏ cơ cấu xã hội cũ → gọi là phân chia Lính-Nông
  - ◇ Với mục đích chinh phục nhà Minh (Trung Quốc) Toyotomi Hideyoshi đã tấn công qua Triều Tiên 2 lần nhưng đã thất bại.
3. Biểu hiện cho phong thái của các Daimyo (lãnh chúa) từ thân phận thấp hèn trở thành thân phận cao hay của các đại thương gia, nền văn hóa sa hoa tráng lệ Momoyama đã phồn vinh. Ngoài ra, ở thời đại này, cũng được xem là bị ảnh hưởng nền văn hoá châu Âu (Văn hoá Namban) thông qua mậu dịch Nanban.

(11) Thời Đại Edo (Năm 1603~Năm 1868)

※Chú giải... **Chữ đậm đen** là niên đại quan trọng, **chữ đậm đỏ** là niên đại đặc biệt quan trọng.

Năm · Thế kỷ	Chính trị · Kinh tế	Văn hoá · Sinh hoạt	Tài liệu liên quan.
1603	<p>Tokugawa Ieyasu khai mở mạc phủ Edo</p> <p>Tokugawa Ieyasu</p> <p>徳川 家康</p>		
1615	Toyokimi bị lật đổ		
1635	<p>Thành lập luật Bakeshoatto</p> <p>Ban hành chế độ Sankinkotai</p>		<p>Búp bê Joruri</p>
1637	<p>Khởi nghĩa của Shimabara, Amakusa</p>		
1639	<p>Nghiêm cấm thuyền Bò Đào Nha đến Nhật (hoàn tất bế quan toả cảng)</p>	<p>=Văn hoá Genroku=</p> <p>Văn hoá buôn bán trọng tâm ở vùng trên (Kyoto · Osaka)</p>	<p>Tranh Oku no Hosomichi</p>
1649	Công bố Keian no Ofuregaki	<p>[Chikamatsumon Zaemon]</p> <p>với</p> <p>…Búp bê Joruri</p>	
1687	Ban hành lệnh nghiêm cấm sát sinh	<p>[Ihara Saikaku]</p> <p>…với Tiểu thuyết Ukyo Zoshi</p>	
1709	Arai Hakuseki thực thi Shotoku no Chi	<p>[Matsuo Basho]…với thơ hài:</p> <p>『Oku no Hosomiti』</p>	
1716	<p>Cải cách Kyoho của Tokugawa Yoshimune</p>	Kịch Kabuki trở nên phổ biến	<p>Tranh đại nạn đói Tenmei</p>
1772	Tanuma Okitsugu trở thành người tối cao	Hà Lan học hay Quốc học nổi lên	
1782	Xảy ra đại nạn đói thời Tenmei	<p>[Sugita Genpaku]… với sách:</p> <p>『Kaitai Shinsho-giải phẫu học』 (1774)</p>	
1787	<p>Cải cách Kansei của Matsuhira Sadanobu</p>	<p>[Motoori Norinaga]…với</p>	

Bắt đầu thế kỷ 19	Văn hoá Kasei được phồn vinh	『Kojikiden-cổ sự ký truyện』 (1798)	Tranh của Katsushika Hokusai
1782	Xây ra đại nạn đói thời Tenmei	= Văn hoá Kasei =	
1825	Ban hành lệnh cấm tàu ngoại quốc đến gần	Văn hoá buôn bán ở trung tâm Edo Tranh Ukiyo Họa sĩ [Kitagawa Utamaro]	
1833	Xây ra đại nạn đói Tempo	Với tác phẩm Hoạ mỹ nhân	Tranh của Andou Hiroshige
1837	Loạn chiến Oshio Heihachiro ⇒	Họa sĩ [Katsushika Hokusai]	
1841	Cải cách Tempo của Mizino Tadakuni	Họa phong cảnh Họa sĩ [Ando Hiroshige] Họa phong cảnh	
1853	Tướng Perry đến cảng Uruga 	Văn học [Juppen Shakuiku]... với 『Tokaidochyu Hizakurige』 Tác giả [Takizawa Bakin]... với: 『Nanso Satomi Hakkenden』 [Kobayashi Issa]... (Thơ Haiku) [Yosabuson]... (Thơ Haiku)	Tượng nhân vật trong tác phẩm Tokaidochyu Hizakurige
1854	Ký kết hiệp ước thâm giao Nhật-Mỹ		
1858	Ký kết hiệp ước thương mại hữu nghị Nhật-Mỹ	Kobayashi Issa 	Tiểu thuyết Nanso Satomi Hakkenden
1859	Nổ ra cuộc bắt giữ Ansei no Taigoku		
1863	Chiến tranh Satsuei xảy ra		
1866	Thành liên minh Saccho		
1867	Tokugawa Yoshinobu phục hồi để cuộc cai trị và mạc phủ Edo bị lật đổ		

Luật Bukeshohatto

Vì không để các lãnh chúa nắm quyền lực nên Mạc phủ Edo đã ra quyết định. Các lãnh chúa không được kết hôn với nhau nếu không có sự cho phép của Mạc phủ hay nghiêm cấm không được xây cất thành trì mới.

Sankinkotai

Do tướng quân đời thứ 3 Tokugawa Ieyasu đã sáng lập và ban hành. 「Sankin」 nghĩa là đến Edo làm việc cho tướng quân. 「Kotai」 nghĩa là trở về địa phương của mình, tự điều hành chính trị tại địa phương của mình. Vì Sankin Kotai đã làm hao tốn rất nhiều tiền nên tài chính của các địa phương gặp khó khăn. Chủ trương của mạc phủ Tokugawa là làm giảm đi lực lượng của các địa phương, và gây khó khăn về tài chính của các địa phương.

Khởi nghĩa Shimabara • Amakusa

Phản loạn xảy ra chủ yếu là những nông dân tại vùng đất, hiện tại là tỉnh Nagasaki. Vì mạc phủ Edo nghiêm cấm đạo cơ đốc nên những người phản đối đã gây ra cuộc phản loạn. Thiếu niên được gọi là Amakusa Shirotokisada là trung tâm gây ra cuộc phản loạn đó.

Bế quan tỏa cảng

Mạc phủ Edo ban hành chính sách ngăn cấm người Nhật đi ra nước ngoài và chỉ cho giao thương với Hà Lan và Trung Quốc. Ngoài nơi được gọi là Dejima ra thì không thể giao thương với nước ngoài.

Keian no Ofuregaki

Là luật do mạc phủ Edo ban hành đối với nông dân, nội dung là ngừng tiêu xài xa xỉ, phải cố gắng làm nghề nông.

Lệnh nghiêm cấm sát sinh

Do Tướng quân đời thứ 5 Tokugawa Tsunayoshi đã quy định, nghiêm cấm sát sinh tất cả các sinh vật.

Shotoku no Ji

Arai Hakuseki đã tiến hành cải cách để sửa đổi thất bại của tướng quân đời thứ 5 Tsunayoshi là cho gia tăng phát hành tiền để khắc phục khó khăn tài chính. Arai Hakuseki đã khôi phục lại giá trị của đồng tiền, và nỗ lực hạn chế chi xuất.

Cải cách Kyoho

Là cuộc cải cách do tướng quân đời thứ 8 Tokugawa Yoshimune thực hiện nhằm gây dựng lại Mạc phủ đã bị yếu đi.

Cải cách Kansei

Matsudaira Sadanobu cũng thực hiện cải cách giống như Tokugawa Yoshimune. Là cố gắng gây dựng lại Mạc phủ nhưng đã thất bại.

Lệnh nghiêm cấm tàu ngoại quốc đến gần

Vì Nhật Bản đang bế quan tỏa cảng nên Mạc phủ đã ban hành luật là tất cả các tàu ngoại quốc đến gần bờ biển Nhật Bản đều bị bắn đại bác để đuổi đi.

Đại nạn đói của Tempo

Đại nạn đói xảy ra từ năm 1833 đến khoảng năm 1839. Vì đối sách của Mạc phủ không đầy đủ, thích hợp khiến rất nhiều người bị chết, nên đã xảy ra bạo loạn tại các địa phương.

Loạt chiến Oshio Heihachiro

Trong vai trò cứu trợ nông dân gặp khó khăn do bị bão hay mất mùa, Oshio Heihachiro là viên chức của mạc phủ cũ đã gây ra phản loạn. Vì là phản loạn do nhân viên của mạc phủ cũ gây ra, nên mạc phủ đã rất bất ngờ.

Cải cách Tempo

Là cải cách do Mizuno Tadakuni đã cố gắng gây dựng lại mạc phủ. Nhưng cải cách này cũng giống như cải cách Kansei đã thất bại. Cải cách Kyoho, cải cách Kansei, cải cách Tempo được gọi là cải cách 3 đời của Edo.

Sự cập bến của Tướng Perry (Tàu đến Nhật từ Châu Âu được sơn màu đen gọi là Kurofune Raiko)

Năm 1853, Tướng Perry của Mỹ đã đến cảng Uraga. Mỹ đã yêu cầu Nhật mở cửa vì tàu dùng để săn cá voi hay tàu mậu dịch cần phải có bến cảng ghé tại Thái Bình Dương.

Hiệp ước thâm giao Nhật-Mỹ

Qua năm sau, sau khi tướng Perry đến Nhật bằng tàu, Mạc phủ Edo và Hợp chúng Quốc Hoa Kỳ qua hiệp ước đã ký kết, Mạc phủ đã cho mở cửa cảng Shimoda và Hakodate. Ngoài ra, còn hứa trao đồ ăn và nhiên liệu cho tàu của Mỹ. Qua việc này đã chấm dứt tình trạng bế quan toả cảng kéo dài hơn 200 năm.

Hiệp ước hữu nghị Nhật-Mỹ

Là hiệp ước do Đại lão của Mạc phủ là Ii Naosuke và ngoại giao của Mỹ là Harris đã ký kết, được gọi là quan hệ tốt mậu dịch với Mỹ. Tuy nhiên, đây được gọi là hiệp ước bất bình đẳng do người ngoại quốc phạm pháp thì không thể phán xử theo luật pháp Nhật Bản, hay không có quyền tự đánh thuế hàng nhập khẩu.

Cuộc bắt giữ Ansei no Taigoku

Do hỗn loạn sau khi mở cảng, sự chống đối đối với Ii Naosuke, người chịu trách nhiệm ký kết hiệp ước thất bại đã lên đến cao trào, nổi dậy cuộc vận động tôn vinh hoàng đế và đuổi người man rợ (thay đổi quốc gia với trọng tâm là Thiên Hoàng và xua đuổi nước ngoài). Ii Naosuke vì để khống chế hoạt động này, đã đàn áp rất nhiều người và tống họ vào lao tù. Việc này dẫn đến việc những người ở phe tôn vinh hoàng đế đuổi người man rợ đã gây ra biến cố Sakurada Mongai.

Chiến tranh Satsuei

Tại làng Namamugimura của Yokohama, võ sĩ của vùng Satsuma (tỉnh Kagoshima ngày nay) đã chém người Anh Quốc. Xảy ra việc này Anh Quốc nổi giận và yêu cầu tỉnh Satsuma phải xin lỗi. Nhưng tỉnh Satsuma đã từ chối và tấn công thuyền của Anh Quốc, vì vậy Anh Quốc cũng tấn công lại tỉnh Satsuma. Do sự khác biệt quá rõ ràng sức mạnh, tỉnh Satsuma đã bại trận.

Liên minh Saccho

Là hiệp ước được ký giữa tỉnh bại trận với ngoại quốc Satsuma và tỉnh Choshu (nay là tỉnh Yamaguchi). Mục đích là vì không thể xua đuổi giặc ngoại quốc nên phải cùng hiệp lực để lật đổ Mạc phủ và xây dựng chính phủ mới.

Phục hồi đế quốc cai trị

Tướng quân đời thứ 15 là Tokugawa Yoshinobu đã trao trả quyền lợi thực thi chính trị của Nhật cho triều đình. Nhờ đó đã chấm dứt thời đại chính trị võ sĩ kéo dài khoảng 700 năm từ thời đại Kamakura.

Tóm tắt

★Thành lập của mạc phủ Edo và bế quan toả cảng.

1. Tokugawa Ieyasu đã chiến thắng trong trận đánh Sekigahara, trở thành vị tướng chỉ huy chống lại quân mọi di xâm lãng, mở ra Mạc phủ Edo.
2. Ban hành luật Bukeshohatto, dựa vào lệnh Sankin Kotai để kiểm chế lực lượng của Daimyo (lãnh chúa).
3. Nguyên cớ là khởi nghĩa của Shimabara ▪ Amakusa, đã hoàn tất bế quan toả cảng theo việc nghiêm cấm tàu của Bồ Đào Nha đến. Đã cấp phép cho nhà Thanh (Trung Quốc) và Hà Lan được mua bán tại Dejima của Nagasaki.

★Cải cách chính trị của mạc phủ Edo → Cải cách Kyoho, cải cách Kansei, cải cách Tempo được coi là 3 cuộc cải cách lớn của Edo

1. Shotoku no Chi... do Arai hakuseki thực thi.
2. Cải cách Kyoho... do Tokugawa Yoshimune thực thi.
3. Chính trị của Tanuma Okitsugu... do Tanuma Okitsugu thực thi.
4. Cải cách Kansei... Matsudaira Sadanobu đã thực thi
5. Cải cách Tempo... do Mizuno Tadakuni thực thi

★Mở cảng và mạc phủ Edo diệt vong

1. Tàu của Tướng Perry từ Mỹ cập bến. Qua năm sau, ký kết hiệp ước thâm giao Nhật-Mỹ, đã cho mở cảng Shimoda, Hakodate.
2. Ii Naosuke đã ký kết hiệp ước thương mại hữu nghị Nhật-Mỹ. Là hiệp ước bất bình đẳng, không có quyền tự đánh thuế và không chấp nhận quyền toà án lãnh sự.
3. Tụ tập thế lực để tiêu diệt mạc phủ Edo qua liên minh Saccho. Mạc phủ trao trả đại chính lại cho hoàng đế và mạc phủ Edo đã bị lật đổ.

★Phát triển văn hoá

1. Văn hoá Genroku là văn hoá buôn bán chủ yếu ở vùng trên (Kyoto ▪ Osaka).
Văn hoá Kasei là văn hoá buôn bán được đã được thuần nhuyễn với trọng tâm Edo.
2. Học vấn gồm Khổng Tử Học, Quốc học [Motoori Norinaga], Hà Lan Học [Sugida Genhaku] rất phát triển.

(12) Thời kỳ Minh Trị (thời kỳ Meiji) (Năm 1868~Năm 1912)

※Chú giải... **Chữ đậm đen** là niên đại quan trọng, **chữ đậm đỏ** là niên đại đặc biệt quan trọng.

Năm · Thế kỷ	Chính trị · Kinh tế	Văn hoá · Sinh hoạt	Tài liệu liên quan.
1868	<ul style="list-style-type: none"> ■ Xây ra chiến tranh Mậu Thìn ■ Đưa ra ngũ cá điều ngự thế văn ■ Cải đổi Eido thành Tokyo 	Thành lập trường học tư Keio (Năm 1868)	
1869	<ul style="list-style-type: none"> ■ Thực thi hoàn trả lại đất và người (Hanseki Hokan) 		
1871	<ul style="list-style-type: none"> ■ Phế phiên 藩(han) lập tỉnh 県(ken) ■ Những người Iwakura Tomomi đến Mỹ để thị sát. 		Bắt đầu khai hoá văn minh
1872	<ul style="list-style-type: none"> ■ Chế độ mới của trường học được qui định 	Xe điện chạy trên mặt đường từ Shinpashi~Tokyo	
1873	<ul style="list-style-type: none"> ■ Đưa ra lệnh tòng quân ■ Thực thi cải chính địa tô (Chiso kaisei) 	(Năm 1872)	
1874	<ul style="list-style-type: none"> ■ Những người Itagaki Taisuke đệ đơn kiến nghị thành lập nghị viện dân tuyển 		
1877	<ul style="list-style-type: none"> ■ Xây ra chiến tranh Tây Nam <p style="text-align: right;">Saigo Takamori</p> 	Fukuzawa Yukichi 『Gakumon no susume』 (Năm 1872)	
1881	<ul style="list-style-type: none"> ■ Chính phủ hứa sẽ mở quốc hội 	Xây dựng phòng nghinh đón khách quý Rokumeikan (Năm 1883)	
1885	<ul style="list-style-type: none"> ■ Thành lập chế độ nội các, Ito Hirobumi trở thành thủ tướng đầu tiên. <p style="text-align: right;">Ito Hirobumi</p>		

1889 ■ Công bố Hiến pháp của Đế Quốc Đại Nhật Bản

1890 ■ Lần thứ 1 mở Quốc hội Đế quốc

1894 ■ Thành công cải chính hiệp ước với Anh

■ Xây ra chiến tranh Nhật-Thanh

1895 ■ Ký kết hiệp ước Shimonoseki

■ Xây ra việc 3 nước can thiệp

1901 ■ Nhà máy luyện thép Yahata bắt đầu sản xuất

1902 ■ Liên kết đồng minh Nhật-Anh

1904 ■ Xây ra chiến tranh Nhật-Nga

1910 ■ Sáp nhập với Hàn Quốc

1911 ■ Theo người của Komura Jutarō, thực thi cải chính hiệp ước với những ngoại giao nước ngoài cho đến năm này.

Khai thông tuyến đường Tokaido Honsen (Năm 1889)

= Văn hoá thời đại Meiji =

Văn học

[Tsubochi Shoyo] ... với 『Tiểu thuyết Shinzui』

[Futabatei Shimei] ... với tác phẩm 『Ukigumo』

[Mori Ougai] ... 『Maihime』

[Higuchi Ichiyo] ... với tác phẩm 『Takekurabe』

[Natsume Soseki] với tác phẩm 『Wagahai wa Neko de aru』

[Yosano Akiko] ... Thi sỹ

Khoa học tự nhiên

[Kitazato Shibasaburo] ...

Nguyên cứu về bệnh uốn ván

[Shiga Kiyoshi] ...

Phát hiện ra vi khuẩn lây bệnh kiết lỵ

[Noguti Hideyo] ...

Nguyên cứu bệnh sốt vàng

Mỹ thuật

[Okakura Tenshin]

[Yokayama Taikan]

Âm nhạc

[Kitaren Tarou]

Mori Ougai

Higuchi Ichiyo

Natsume Soseki

Noguti Hideyo

Chiến tranh Mậu Thìn

Là cuộc chiến tranh xảy ra giữa quân của Mạc phủ cũ và quân của Tân chính phủ sau cuộc phục hồi của Đế quốc cai trị. Quân của tân chính phủ đã thắng vì được trang bị súng ống tối tân.

Ngũ cá điều ngự thế văn

Là quy định của chính phủ Minh Trị (Meiji) được viết ra nhằm mục đích là làm sao để tạo ra một quốc gia mới.

Hoàn trả lại đất và người (Hanseki Hokan)

Nhằm tạo ra một quốc gia với quyền lực tập trung vào chính phủ, nên người và đất đai do các lãnh chúa nắm giữ tất cả đều được trả lại cho quốc gia.

Phế phiên 藩(han), lập tỉnh 県(ken)

Do việc hoàn trả đất và người (Hanseki Houkan), người và đất đai của các lãnh chúa (daimyo) đã trả lại cho quốc gia, nhưng Các lãnh chúa vẫn hoạt động chính trị. Để cải tổ điều này đã biệt phái lệnh tỉnh (tỉnh trưởng) từ trung ương và lực lượng của chính phủ lan rộng đến địa phương.

Chế độ trường học

Tất cả trẻ em nam-nữ từ trên 6 tuổi đều có nghĩa vụ phải đi học tiểu học.

Lệnh tòng quân

Vì để thành lập quân đội hiện đại, thanh niên tròn 20 tuổi trở lên có nghĩa vụ thi hành quân dịch.

Cải chính địa tô

Vì để thu nhập của chính phủ được ổn định đã yêu cầu những người có đất đai phải trả 3% tiền giá đất đai kể cả khi thu hoạch được hay khi không thu hoạch được gạo,.

Đơn kiến nghị thành lập nghị viện dân tuyển

Itagaki Taisuke đã yêu cầu những người được chọn từ dân chúng mở quốc hội. Không bao lâu, đã lan rộng hoạt động tự do dân quyền trên toàn quốc dân.

Chiến tranh Tây Nam

Với tư cách là người dẫn đầu của những người bất mãn với cách làm của chính phủ, Saigo Takamori đã gây chiến tranh tại quê hương Kagoshima.

Hiến Pháp Đế Quốc Đại Nhật Bản

Bất chước Hiến pháp với lực lượng của vua (ở Nhật là Thiên Hoàng) đã đạt được đến mức rộng lớn của Đức. Ngoài ra, Thiên Hoàng đã thông báo đến mọi người với hình thức ban cho quốc dân.

Quốc hội đế quốc

Chế 2 viện của hạ nghị viện được thành lập bởi những nghị viên được bầu cử và viện quý tộc được thành lập bởi hoàng tộc · quý tộc. Quyền bầu cử hạ nghị viện chỉ những người nam tròn 25 tuổi trở lên đã đóng thuế nhiều. Vì thế người được bầu cử rất ít. Nên nghị viên của viện quý tộc đã uỷ nhiệm thiên hoàng, không có bầu cử.

Chiến tranh Nhật-Thanh

Chiến tranh Nhật-Thanh là cuộc chiến giữa Nhật và nhà Thanh (Trung Quốc) xung quanh việc cai trị Triều Tiên. Do sự xâm lược của Nhật hay do mất mùa, bất mãn với viên chức chính phủ đã trở thành nguyên nhân, chiến tranh bắt

đầu từ việc xảy ra phản loạn của nông dân Triều Tiên (chiến tranh nông dân Giáp Ngọ).

Hiệp ước Shimonoseki

Là hiệp ước được ký kết giữa nhà Thanh và Nhật Bản sau chiến tranh Nhật-Thanh. Nhà Thanh đã hứa với Nhật 3 điều như sau:

- ① Chấp nhận độc lập của Triều Tiên
- ② Đài Loan và bán đảo Lai Đông được nhường lại cho Nhật Bản
- ③ Trả tiền bồi thường 200 triệu lượng (tương đương với 310 triệu yen bây giờ)

3 nước can thiệp

Cả 3 nước Nga, Đức, Pháp cùng yêu cầu Nhật trả lại cho nhà Thanh bán đảo Liên Đông mà Nhật đã nhận trong cuộc chiến thắng với Trung Quốc trước kia.

Nhà máy luyện thép Yahata

Xây dựng từ 1 phần tiền bồi thường của chiến tranh Nhật-Thanh. Trở thành nền tảng phát triển công nghiệp hiện đại của Nhật.

Đồng minh Nhật-Anh

Vì để chiến đấu với nước Nga hùng mạnh vào thời điểm đó, đã kể đồng minh với Anh quốc- kẻ cũng giống như Nhật có kẻ thù là Nga, cùng chống lại với Nga.

Chiến tranh Nhật-Nga

Đã xảy ra chiến tranh giữa hai kẻ cùng nhắm vào nước Mãn Châu là Nga và Nhật. Vì cuộc chiến kéo dài, nên cả hai bên Nhật và Nga đều khó có thể tiếp tục chiến tranh, nên đã ký hiệp ước Portsmouth.

Hiệp ước Portsmouth

Là hiệp ước được ký kết giữa Nhật và Nga sau chiến tranh Nhật-Nga.

Nga đã hứa với Nhật với những điều như sau.

- ① Chấp nhận Nhật ở vị trí cao hơn tại Hàn Quốc.
- ② Nhường lại cho Nhật quyền mượn bán đảo Liên Đông kể cả Đại Liên, Lữ Thuận.
- ③ Nhường lại cho Nhật quyền lợi đường sắt phía Nam Mãn Châu.
- ④ Nhường lại phía nam Karafuto từ vĩ tuyến 50 độ bắc.
- ⑤ Chấp nhận quyền đánh cá tại vùng biển Okhotsk và biển Bering.

Sáp nhập với Hàn Quốc

Hàn Quốc thuộc địa của Nhật Bản và đã đặt phủ tổng đốc Triều Tiên.

Tóm tắt

★Phục hồi Minh Trị và công bố hiến pháp Đế Quốc Đại Nhật Bản

1. Tân chính phủ lập Ngũ cá điều ngự thể văn và qua việc hoàn trả lại người và đất đã xác lập hệ thống tập trung quyền lực trung ương. Sau đó tiến hành phế chữ phiên 藩(han) lập chữ tỉnh 県(ken), phái tỉnh trưởng từ trung ương và không để cho Daimyo (lãnh chúa) liên quan đến chính trị.
2. Để tạo sức mạnh quân đội đã ra lệnh tòng quân, để gia tăng sản xuất đã cho thành lập công xưởng mẫu của nhà nước tại các địa phương.
3. Vì bất mãn với chính phủ nên gia tộc võ sĩ gây ra phản loạn. Chiến tranh Tây Nam là cuộc phản loạn có quy mô

lớn nhất.

4. Năm 1874, người của Itagaki Taisuke đã đệ đơn kiến nghị thành lập nghị viện dân tuyển yêu cầu mở quốc hội và thúc đẩy vận động dân quyền tự do. Nhờ việc vận động dân quyền tự do này mà nhiều người có thể tham gia chính trị.
5. Để thành lập quốc gia với trọng tâm là Thiên Hoàng, Hiến pháp Đế Quốc Đại Nhật Bản đã lấy Hiến pháp của Đức với điều kiện tốt làm mẫu và đã thông báo rộng rãi đến người dân.
6. Mở Hội nghị Đế quốc (Quốc hội). Gồm có hai chế độ nghị viên là Thượng nghị viên được thành lập do Thiên Hoàng uỷ nhiệm, và hạ nghị viện được chọn ra qua bầu cử.

★Hoạt động với nước ngoài và phát triển văn hoá - công nghiệp.

1. Cải chính hiệp ước bất bình đẳng đã ký kết từ cuối thời Mạc phủ (①Bãi bỏ quyền toà án lãnh sự, ②Phục hồi quyền tự định thuế) đã chấm dứt vào năm 1911.
2. Chiến tranh Nhật-Thanh là động cơ chiến tranh Mậu Thìn, đã mở màn cho chiến tranh với nhà Thanh (Trung Quốc). Nhật đã chiến thắng, và đã ký hiệp ước Shimonoseki, nhưng 3 nước Pháp, Đức, Nga đã can thiệp.
3. Do đụng chạm vào lợi ích giữa hai quốc gia Nhật và Nga trong việc tiến đánh Mãn Châu, Hàn Quốc dẫn tới chiến tranh Nhật-Nga. Chiến trường chính ở phía Đông Bắc Trung Quốc. Kết quả là Nhật đã kết thúc với thắng lợi, và đã ký hiệp ước tại Portsmouth ở Mỹ.
4. Năm 1910, Nhật biến Hàn Quốc thành thuộc địa (sát nhập với Hàn Quốc). Năm 1911, Cách mạng Tân Hợi tại Trung Quốc xảy ra, năm 1912 Quốc Dân Trung Hoa ra đời.
5. Về mặt công nghiệp, bắt đầu chuyển từ công nghiệp nhẹ sang công nghiệp nặng, năm 1901 xây dựng nhà máy luyện thép Yahata.
6. Về mặt văn hoá đã tiến triển khai hoá văn minh.

(13) Thời Đại Taisho (Năm 1912~Năm 1926)

※Ghi chú...**Chữ đậm màu đen** là thời kỳ quan trọng, **Chữ đậm màu đỏ** là thời kỳ quan trọng nhất

Năm · Thế kỷ	Chính trị · Kinh tế	Văn hoá · Sinh hoạt	Tài liệu liên quan.
1914	<p>■ Bắt đầu đệ nhất thế chiến Nhật Bản cũng tham gia</p> 	<p>= Văn hoá của thời đại Taisho = Văn học Văn học người vô sản hay phái Shirakaba nở ra Nhà văn [Mushanokoujisanetsu] ... Tác phẩm『Người em gái đỏ (Sono Imoto)』 và 『Tình bạn (Yujo)』 [Shiga Naoya] ... với tác phẩm 『Anyakouro』</p>	 <p>志賀 直哉</p>
1915	<p>■ Nêu 21 điều yêu cầu</p>	<p>[Akutagawa Ryunosuke] với tác phẩm</p>	 <p>芥川 龍之介</p>
1918	<p>■ Xây ra náo động gạo</p>	<p>『Rashomon』 『Hana』 [Kawabata Yasunari] ... với tác phẩm</p>	 <p>川端 康成</p>
1919	<p>■ Ông Hara Takashi thành lập nội các chính đảng</p>	<p>『Izu no Odoriko』 và 『Yukikuni』 [Kobayshi Takiji] ... với tác phẩm</p>	
1920	<p>■ Ký kết hiệp ước Versailles</p>	<p>『Kanikousen』</p>	
1923	<p>■ Ký kết hiệp ước Versailles</p> 	<p>Bắt đầu phát thanh radiô (Năm 1925)</p> 	
	<p>■ Có thể gia nhập liên minh quốc tế ■ Xây ra trận động đất lớn ở Kantou ■ Thành lập chế độ bầu cử phổ thông</p>	<p>Báo chí · Tuần sang · Tạp chí tổng hợp · Phim nói · Lan truyền máy hát</p> <p>Báo chí</p>	
1925	<p>■ Thành lập luật duy trì trị an</p>		

Đệ nhất thế chiến

Đệ nhất thế chiến là cuộc chiến đoàn thể do các quốc gia muốn chiếm được thuộc địa với bối cảnh lực lượng quân đội. Cuộc chiến được chia thành nhóm của Đức, Áo, Ý (liên minh 3 nước) và Anh, Pháp, Nga (3 nước thoả thuận). Về phía Nhật lấy cớ liên minh Nhật-Anh tham gia chiến tranh và đã chiếm lĩnh Thanh Đảo của bán đảo Sơn Đông Trung Quốc thuộc lãnh thổ của Đức.

21 điều yêu cầu

Nhật yêu cầu Trung Quốc nhường lợi ích và quyền lợi bán đảo Sơn Đông đang thuộc quyền của Đức và quyền lợi đường sắt miền nam Mãn Châu, và đại đa số trong đó đã được Trung Quốc chấp nhận.

Náo động gạo

Khi gửi quân sang Siberia (đi chiến tranh ở Siberia), các tiệm gạo mua toàn bộ gạo làm giá gạo tăng cao nên đã xảy ra biểu tình 「đòi giảm giá gạo」 tại tỉnh Toyama. Sau đó, biểu tình này lan rộng ra khắp toàn quốc.

Nội các chính đảng

Nội các được thành lập chủ yếu là chính đảng có nhiều người nhất trong nghị viện. Sau cuộc náo động gạo, Hara Takashi của đảng gọi là 「Hữu chính lập pháp hội」 lên làm thủ tướng và cũng là lần đầu tiên Nội các được chính thức thành lập.

Hiệp ước Versailles

Hiệp ước hoà giải của Đệ nhất thế chiến được ký kết tại Paris thủ đô nước Pháp. Hiệp ước hoà giải là hiệp ước giải thích chiến tranh đã chấm dứt, trả lại hoà bình, và quyết định các điều khoản như tiền bồi thường hay lãnh thổ. Theo hiệp ước hoà giải này, Anh và Pháp đã đòi Đức trả khoảng tiền bồi thường khổng lồ nhằm làm suy giảm quân đội.

Liên minh quốc tế;

Bài học từ Đệ nhất thế chiến, với mục đích hoà bình của thế giới và hợp tác các quốc gia trên thế giới, lần đầu tiên trên thế giới được thành lập tổ chức vì hoà bình quốc tế.

Động đất lớn ở Kanto

Vào ngày 1 tháng 9 năm 1923, xảy ra trận động đất lớn với nguyên chấn tại vịnh Sagami tỉnh Kanagawa. 250.000 căn nhà bị sập, 450.000 căn nhà bị cháy, người chết và mất tính lên đến 140.000 người, gây ra tổn hại lớn nhất trong lịch sử.

Luật duy trì trị an

Là luật pháp được thành lập để kiểm soát những người lên án quy luật gọi là Chế độ Thiên hoàng hay Chế độ quyền sở hữu riêng tư. Theo việc này, càng gắt gao kiểm soát đối với chủ nghĩa cộng sản hơn.

Luật bầu cử phổ thông

Trước đây chỉ có một số người, những người không được quyền bầu cử thì cho đến bây giờ đã có thể, nhưng chỉ có nam giới trên 25 tuổi mới được quyền bầu cử, còn với nữ giới thì không được hưởng quyền bầu cử.

Tóm tắt

★Đệ nhất thế chiến và Nhật Bản

1. Đệ nhất thế chiến với bối cảnh là hai nhóm đối lập. Vụ án Sarajevo là động cơ khởi đầu cho cuộc chiến.
2. Nhật Bản với lý do liên minh Nhật-Anh cũng đã tham gia chiến tranh. Sau chiến tranh, đã yêu cầu 21 điều với trung Quốc. Trong nước Nhật do chiến tranh đã gia tăng xuất khẩu, và đã trở thành thịnh vượng.
3. Ký kết hiệp ước hoà giải tại Versailles. Bất quốc gia thua trận là Đức hứa trả khoảng tiền bồi thường với số khổng lồ và nhằm làm suy giảm quân đội.
4. Sau đệ nhất thế chiến, theo tổng thống Mỹ Wolson thành lập liên minh quốc tế. Nhưng, Mỹ không gia nhập liên minh quốc tế, ngoài ra, làm cho những quốc gia chiến thắng chiến tranh được nhiều lợi ích v.v... nhưng cũng đã có vài điểm xấu.

★Dân chủ Taisho

Dân chủ Taisho là hoạt động yêu cầu thực hiện chủ nghĩa dân chủ đã trở nên phổ biến của thời đại Taisho.

1. Yoshino Sakuzo đã nhấn mạnh về chủ nghĩa dân chủ. Chủ nghĩa dân chủ là cách suy nghĩ chính trị không phải của 1 số người mà còn phải dựa trên ý định của người dân.
2. Hara Rakashi đã trở thành thủ tướng được người dân mến mộ và đã chính thức cho ra đời nội các chính đảng.
3. Đồng thời nhận định luật bầu cử thông thường và vì để đàn áp người chủ nghĩa xã hội nên đã thành lập ra luật duy trì trị an.

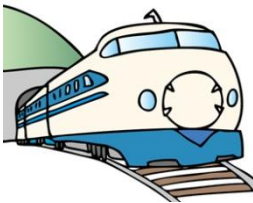
★Văn hoá Taisho

1. Đô thị hoá...Theo việc khuyếch tán Gas · Nước · Điện, thì tại đô cũng bắt đầu thịnh hành cách hoạt theo phong cách của tây dương.
2. Đại chúng hoá...Đã xuất hiện báo chí hay tuần san, tạp chí tổng hợp đã vượt lên đến trên 1.000.000 bộ. Đã lan truyền Tailie (phim nói), Máy hát đĩa (máy hát đĩa nhựa). Đã bắt đầu phát thanh radiô vào năm 1925.

(14) Thời kỳ Showa (Năm 1926~Năm 1989)

※Chú giải... **Chữ đậm đen** là niên đại quan trọng, **chữ đậm đỏ** là niên đại đặc biệt quan trọng.

Năm · Thế kỷ	Chính trị · Kinh tế	Văn hoá · Sinh hoạt	Tài liệu liên quan.
<p>1929 ■ Xây ra khủng hoảng thế giới</p> <p>1931 ■ Biến cố Mãn Châu</p> <p>1932 ■ Xây ra vụ án 15 tháng 5</p> <p>1933 ■ Ly khai Liên Minh Quốc Tế</p> <p>■ Bắt đầu chính sách NewDeal</p> <p>1936 ■ X ra vụ án 26 tháng 2</p>	<p>1937 ■ Bắt đầu chiến tranh Nhật-Trung</p> <p>1938 ■ Thành lập luật tổng động viên quốc gia</p> <p>1939 ■ Bắt đầu Chiến tranh thế giới thứ hai</p> <p>1940 ■ Ký kết liên minh quân đội 3 nước Nhật-Đức-Ý</p> <p>1941 ■ Ký kết hiệp ước trung lập Nhật-Xô.</p> <p>■ Bắt đầu chiến tranh Thái Bình Dương</p> <p>1945 ■ Hiroshima, Nagasaki bị thả bom nguyên tử</p> <p>■ Tiếp nhận tuyên ngôn Posterdan</p> <p>đầu hàng với quốc gia liên minh</p> <p>■ Thành lập Liên minh quốc tế</p>	<p>● Yugawa Hideki là người Nhật đầu tiên nhận giải thưởng Nobel (Năm 1949)</p> <p>● Bắt đầu phát sóng TV (Năm 1953)</p> <p>= Khai mạc thể vận hội Olym</p> <p>● Thể vận hội tại Tokyo (Năm 1964)</p> <p>● Thể vận hội mùa đông tại Sapporo (Năm 1972)</p> <p>= Khai mạc hội chợ quốc tế =</p> <p>● Hội chợ triển lãm quốc tế tại Nhật Bản Osaka (Năm 1970)</p> <p>● Hội chợ triển lãm đại dương quốc tế Okinawa (Năm 1975)</p> <p>● Hội chợ triển lãm công nghệ khoa học quốc tế Stukuba (Năm 1985)</p> <p>= Khai mạc hội nghị lãnh đạo quốc gia phát triển =</p> <p>● Năm 1979 Tokyo</p> <p>● Năm 1986 Tokyo</p>	<p>Thể vận hội Olympic Tokyo</p> <p>Thể vận hội Olympic Sapporo</p> <p>Hội trợ quốc tế tại Osaka</p>

1946	<ul style="list-style-type: none"> ■ Công bố hiến pháp nước Nhật 	<ul style="list-style-type: none"> = Khai thông mạng lưới giao thông =
1950	<ul style="list-style-type: none"> ■ Bắt đầu chiến tranh Triều Tiên 	<ul style="list-style-type: none"> ● Tokaido Shinkansen (Năm 1964)
1951	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ký kết hiệp ước hoà bình San Francisco ■ Ký kết hiệp ước bảo đảm an toàn Nhật-Mỹ 	<ul style="list-style-type: none"> ● Sanyo Shinkansen (Năm 1975) ● Tohoku- Joestu Shinkansen (Năm 1982) ● Đường hầm Seikan, Cầu Seto (Năm 1988)
1956	<ul style="list-style-type: none"> ■ Khôi phục quan hệ ngoại giao với Liên Xô ■ Gia nhập liên hiệp quốc 	<p>Shinkansen</p>
1964	<ul style="list-style-type: none"> ■ Khai mạc Thế vận hội Olympic tại Tokyo 	
1965	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ký kết hiệp ước cơ bản Nhật-Triều 	
1970	<ul style="list-style-type: none"> ■ Khai mạc hội chợ triển lãm quốc tế tại Osaka 	<ul style="list-style-type: none"> = Giải thưởng Nobel = Vật lý ; Yukawa Hideki (1949) Vật lý ; Tomonaga Shinichiro (1965)
1972	<ul style="list-style-type: none"> ■ Okinawa được trả lại cho Nhật ■ Khai mạc quan hệ ngoại giao với Trung Quốc (Tuyên bố liên kết Nhật-Trung) 	<ul style="list-style-type: none"> Văn học ; Kawabata Yasunari (1968) Vật lý ; Ezaki Reona (1973) Hòa bình ; Sato Eisaku (1974) Hóa học ; Fukui Kenichi (1981)
1973	<ul style="list-style-type: none"> ■ Xây ra cơn sốt dầu mỏ 	<ul style="list-style-type: none"> Sinh lý-Y học ; Tonegawa Susumu (1987)
1978	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ký kết hiệp ước hữu nghị hoà bình Nhật-Trung 	<ul style="list-style-type: none"> Ba kho báu thần thánh (Thời đại năm 3C (Thời đại năm 1970) TV trắng đen · Tủ lạnh · Máy giặt
1979	<ul style="list-style-type: none"> ■ Khai mạc hội nghị lãnh đạo quốc gia phát triển tại Tokyo (Summit) 	<ul style="list-style-type: none"> TV màu · Xe hơi · Máy lạnh
1985	<ul style="list-style-type: none"> ■ Thỏa thuận Plaza, dẫn đến tiền yen cao. 	

Cầu Seto

Di chúc của Nobel

Ba kho báu thần thánh

Khủng hoảng thế giới

Năm 1929, ở Mỹ giá cả cổ phiếu xuống trầm trọng, ngân hàng, công xưởng bị phá sản, giá cả đồ ăn cũng bị rẻ đi rất nhiều. Việc đó lan rộng đến quốc gia chủ nghĩa tư bản trên toàn thế giới, gây hỗn loạn kinh tế.

Biên cố Mãn Châu

Nhật Bản vì để chiếm quyền lợi và lợi ích tại Mãn Châu- Trung Quốc, nên đã làm nổ tuyến đường xe lửa Mãn Châu tại hồ Ryujou nhằm tách rời Mãn Châu và Trung Quốc thành 2 quốc gia riêng biệt. Rồi đổ tội cho Trung Quốc gây ra và tấn công Trung Quốc.

Vụ án 15 tháng 5

Năm 1932, vì bất mãn với chính đảng chính trị, một sĩ quan hải quân trẻ đã ám sát thủ tướng Inukai Stuyoshi. Theo việc này, chấm dứt chính đảng chính trị, và bắt đầu chính trị theo quân đội.

Ly khai Liên Minh Quốc Tế

Năm 1933, do Liên Minh Quốc Tế không chấp nhận việc lập nước Mãn Châu và yêu cầu binh lính Nhật rút lui. Vì chống đối với quyết định này nên Nhật đã ly khai khỏi Liên Minh Quốc Tế.

Chính sách NewDeal

Để ngưng chặn khủng hoảng thế giới, tổng thống Mỹ Roosevelt cho bắt đầu đối sách. Dựa theo đề án công cộng (Đề án do Quốc gia thực thi với mục đích mang lại lợi ích cho người dân sống trong nước, như xây hồ chứa nước ...) giảm thiểu số người thất nghiệp hay người Mỹ có thể mua sắm nhiều đồ và nền kinh tế Mỹ đã khôi phục.

Vụ án 26 tháng 2

Năm 1936, một sĩ quan trẻ tấn công nhà chính trị gia nổi tiếng, và đã độc chiếm một phần của Tokyo. Theo sự kiện này, chính trị gia đã nghĩ rằng 「mình cũng có thể sẽ bị giết cũng không chừng」 Vì vậy quân đội Nhật cũng gia tăng nhiều ý kiến đối với chính trị Nhật.

Chiến tranh Nhật-Trung

Quân đội Nhật đã tiến vào đất liền, trong tình trạng bất cứ lúc nào cũng có thể bắt đầu chiến tranh với quân đội Trung Quốc. Năm 1937, tại cầu Rokyo ở gần Bắc Kinh, quân đội Nhật và Trung Quốc đã xung đột và chiến tranh bắt đầu.

Luật tổng động viên quốc gia

Là luật quy định tất cả người dân Nhật Bản cần phải hiệp lực cho chiến tranh. Vì thế, tất cả người và vật trong đất nước Nhật có thể sử dụng cho chiến tranh.

Chiến tranh thế giới thứ hai

Năm 1939 vì muốn thống trị Châu Âu, Hitler sử dụng Đảng Công Nhân Đức Quốc gia Xã hội Chủ Nghĩa (gọi tắt Nazi) tấn công Ba Lan mở màn cho cuộc chiến. Trở thành cuộc chiến giữa các nước Liên Hiệp Quốc như Anh, Pháp, Mỹ, Trung Quốc, Nga và những nước theo chủ nghĩa phát xít như Đức, Ý, Nhật. Ngoài ra, cũng có thể nói rằng đây là cuộc chiến của những quốc gia có thuộc địa và những quốc gia không có thuộc địa.

Liên minh 3 nước Nhật-Đức-Ý

Đề đối đầu với chống đối của Mỹ hay của Anh Quốc đối với chính sách Nam tiến của Nhật, Nhật Bản đã giao kết liên minh với Đức-Ý.

Hiệp ước trung lập Nhật-Xô

Để không tấn công từ phía Bắc, Nhật Bản đã hứa sẽ không là đồng minh hay là đối thủ với Liên Xô.

Chiến tranh Thái Bình Dương

Vì để giải quyết chiến tranh Nhật-Trung, cuộc hội thảo của Mỹ và Nhật đã không được thuận lợi. Cuộc chiến được bắt đầu khi Nhật tấn công cảng Trân Châu của Hawaii.

Sự khác biệt giữa Chiến tranh thế giới thứ hai và Chiến tranh Thái Bình Dương

Chiến tranh thế giới thứ hai...Từ năm 1939 cho đến năm 1945, là cuộc chiến của 3 nước Nhật-Đức-Ý với những nước của Liên Hiệp Quốc như Mỹ-Anh xảy ra tại các nước trên thế giới. Chiến tranh Thái Bình Dương...là tên gọi mà Mỹ và những nước Liên Hiệp Quốc gọi cuộc chiến của những nước Liên Hiệp Quốc như Nhật Bản và Mỹ-Anh, chủ yếu là khu vực Thái Bình Dương trong Chiến tranh Thế giới lần hai. Ở Nhật được gọi chiến tranh Đại Đông Á.

Tuyên ngôn Posterdam

Là tuyên ngôn yêu cầu Nhật Bản đầu hàng vô điều kiện (chấp nhận thua chiến tranh không kèm theo điều kiện gì) được công bố vào năm 1945 dưới tên Mỹ, Trung Quốc, Anh Quốc. Ngày hôm sau chính thiên hoàng đã thông báo chấm dứt chiến tranh qua radiô.

Liên minh quốc tế

Là cơ quan quốc tế vì hoà bình thế giới được thành lập bởi 50 quốc gia Liên Hiệp Quốc tụ họp tại San Francisco vào năm 1945. Nhật và Liên Xô khôi phục quan hệ ngoại giao (tuyên ngôn liên kết Nhật-Xô) và được nhận định gia nhập Liên Hiệp Quốc.

Hiến pháp nước Nhật

Bản thảo của MacArthur được bên phía Nhật lập đi lập lại về thảo luận, bàn luận và chỉnh sửa, với tư cách là cải chính đại hiến pháp đế quốc Nhật Bản, được người dân biết đến với 3 nguyên tắc lớn, Tôn trọng nhân quyền cơ bản, Chủ nghĩa quốc dân, Chủ nghĩa hoà bình.

Chiến tranh Triều Tiên

Bán đảo Triều Tiên sau khi là thuộc địa do Nhật cai trị, vào năm 1948 lấy ranh giới là vĩ tuyến 38 độ Bắc, phía Bắc được sự hỗ trợ của Liên Xô đã thành lập Bắc Triều Tiên, phía Nam được sự hỗ trợ của Mỹ thành lập nước Hàn Quốc. Năm 1950, Bắc Hàn tấn công Hàn Quốc mở đầu chiến tranh Triều Tiên. Năm 1953, hứa đình chiến, nhưng cho đến nay quan hệ ngoại giao cũng không được phục hồi trong khi đình chiến. Cũng giống như chiến tranh Việt Nam, được gọi là 「Đại diện chiến tranh của Mỹ và Liên Xô」

Hiệp ước hoà bình San Francisco

Vào năm 1951, tại San Francisco của Mỹ, cùng thừa nhận chiến tranh thật sự đã chấm dứt. Theo việc này vào năm sau, Nhật đã phục hồi độc lập. Nhưng, Okinawa hay quần đảo Ogasawara vẫn tiếp tục ở dưới sự quản lý của Mỹ đã

bố trí. Năm 1968, quần đảo Ogasawara đã được trả lại Nhật và năm 1972 Okinawa mới được trả.

Hiệp ước bảo đảm an toàn Nhật-Mỹ

Đã ký kết Hiệp nghị Hoà bình San Francisco đồng thời cũng đã ký kết hiệp nghị bảo đảm an toàn Nhật-Mỹ. Là ký kết Mỹ hứa sẽ bảo vệ Nhật khi Nhật bị xâm lược từ các nước khác. Thay vào đó Nhật cần phải chịu 1 phần phí tổn cho quân đội và cung cấp căn cứ để Mỹ đóng quân.

Khôi phục quan hệ ngoại giao với Liên Xô • Hàn Quốc • Trung Quốc

Phục hồi quan hệ ngoại giao là phục hồi ngoại giao giữa quốc gia với quốc gia.

Nước đối tác	Năm	Sự kiện	Ngoài ra
Liên Xô	Năm 1956	Tuyên ngôn liên kết Nhật-Xô	Để lại vấn đề vùng lãnh thổ phía bắc, đã không ký kết hiệp ước hoà bình.
Dân quốc Đại Hàn (Hàn Quốc)	Năm 1965	Hiệp nghị cơ bản Nhật-Hàn	Cho đến bây giờ cũng không ngoại giao với nước Cộng Hoà Nhân Dân Chủ Nghĩa Dân Chủ Triều Tiên (Bắc Triều Tiên).
Nước Cộng Hoà Nhân Dân Trung Hoa (Trung Quốc)	Năm 1972	Tuyên bố liên kết Nhật-Trung	Tuyên bố cắt đứt ngoại giao với Dân Quốc Trung Hoa (Đài Loan) vốn đã có ngoại giao. Với Đài Loan quan hệ giao lưu ở mức hữu nghị.
	Năm 1978	Hiệp ước hoà bình hữu nghị Nhật-Trung	

Thế vận hội Olympic tại Tokyo (năm 1964) và Hội chợ quốc tế tại Osaka (năm 1970)

Sau chiến tranh, để phục hồi lại nền kinh tế Nhật Bản đã ở tận đáy, vào năm 1964 của thời kỳ trưởng thành cao độ, lần đầu tiên tại Châu Á mở thế vận hội Olympic tại Tokyo. Cùng năm đó, khai thông tuyến đường Tokaido Shinkansen. Vào năm 1970, đã mở hội chợ quốc tế tại Osaka. Với sự kiện quốc gia trong kỳ trưởng thành kinh tế độ cao, thế vận hội Olympic ở Bắc Kinh vào năm 2008 và hội chợ quốc tế tại Thượng Hải năm 2010 đang được bàn thảo và so sánh.

Cơn sốc dầu mỏ

Năm 1973, khi chiến tranh Trung Đông lần thứ 4, được gọi là vì OPEC (Tổ chức các nước xuất khẩu dầu lửa) nâng giá dầu thô đối với quốc gia hỗ trợ Israel đã gây ra hỗn loạn kinh tế. Tại Nhật, giá dầu thô được tăng gấp 4 lần, cũng có tin đồn 「Giấy Toilet sẽ hết」 làm mọi người náo loạn xếp hàng đi mua.

Summit

Ý nghĩa nguyên thủy của Summit là đỉnh cao, người đại diện của 8 nước dẫn đầu thế giới sẽ hội đàm về mậu dịch hay kinh tế. Hội nghị lần thứ 5 được cử hành tại Nhật vào năm 1975, và sau đó được cử hành 4 lần.

Tóm tắt

★Quan hệ giữa Chiến tranh thế giới thứ hai và Nhật Bản.

Lực lượng chính trị của chính đảng bị yếu đi, lực lượng của quân đội mạnh lên, Nhật Bản tiến vào lục địa Trung Quốc, qua biển cổ Mãn Châu, biển cổ Nhật-Trung dẫn đến Chiến tranh thế giới thứ 2, Chiến tranh Thái Bình Dương.

1. Giá cổ phiếu của Mỹ đột ngột giảm xuống một cách trầm trọng gây ra **khủng hoảng thế giới** đã trở nên đại náo kinh tế toàn thế giới. Mỹ đã bắt đầu thực hành **chính sách NewDeal**.
2. Quân đội Nhật gây ra **biển cổ Mãn Châu**, thành lập nước Mãn Châu. Vì bị phê bình về biển cổ Mãn Châu nên Nhật Bản đã ly khai khỏi liên minh Quốc tế.
3. Xây ra **vụ án 15 tháng 5**, và vụ 26 tháng 2 quân đội đã bắt đầu cầm quyền làm chính trị.
4. Xây ra **chiến tranh Nhật-Trung**, để quốc dân chuẩn bị chiến tranh nên đã thành lập luật tổng động viên quốc gia.
5. Vì động cơ vụ kiện Đức xâm chiếm Ba Lan đã bắt đầu chiến tranh thế giới thứ hai. Nhật Bản đã giao kết liên minh với Đức, Ý và đã tham gia chiến tranh.
6. Vì động cơ Nhật tấn công cảng Trân châu tại Hawaii làm xảy ra chiến tranh Thái Bình Dương. Nhưng Hiroshima và Nagasaki bị thả bom nguyên tử nên Nhật Bản đã tiếp nhận tuyên ngôn Posterdam và đã chấp nhận thua chiến tranh.

★Đầu hàng của Nhật và Cải cách của quân đội liên minh

Sau khi quân đội của quốc gia liên minh Nhật bị thua và thực hành nhiều cải cách theo hỗ trợ của quốc gia liên minh và đã thay đổi đến Nhật Bản như hiện nay.

1. GHQ(Bộ Tổng Tư Lệnh Quân Đội Quốc Gia Liên Minh General Headquarters) đã tiến cử chính sách chiếm lĩnh. Quan tư lệnh tối cao (người đại diện) là MacArthur.
2. Cử hành **giải thể tài phiệt**, giải tán nhóm khổng chế kinh tế Nhật Bản. Tiêu diệt những nhóm công ty lớn đã hiệp lực với quân đội gây chiến tranh và cũng để Nhật không còn khả năng gây chiến tranh trở lại.
3. Đã cử hành **cải cách ruộng đất**. Quốc gia mua đất của người có nhiều đất với giá rẻ, phân phối lại với giá rẻ cho nông dân không có đất.
4. Thực hành cải chính luật bầu cử. Tất cả nam nữ trên 20 tuổi đều được quyền bầu cử.
5. Thành lập Hiến pháp Nhật Bản với 3 nguyên tắc lớn cơ bản ①Tôn trọng nhân quyền cơ bản ②Quyền dân chủ ③Chủ nghĩa hoà bình.

★Mỹ và Liên Xô đối lập • Nhật Bản độc • thành lập Trung Quốc.

1. Lấy những quốc gia chiến thắng trong chiến tranh làm trung tâm đã thành lập **Liên hiệp quốc tế**.
2. Nếu Mỹ lấy trung tâm là phe chủ nghĩa cơ bản thì với Liên Xô thì lấy phe chủ nghĩa xã hội, tuy không trực tiếp gây chiến nhưng về mặt quân đội hay kinh tế thì đã đối lập Vì không sử dụng đến vũ khí nên được gọi là 「Chiến tranh lạnh」. Ví dụ như có sự đối lập trong **chiến tranh Triều Tiên**, Đông Tây Đức, Chiến tranh Việt Nam.
3. Năm 1949 Mao Trạch Đông là người đã sáng lập ra nước Cộng Hoà Nhân Dân Trung Hoa.
4. Năm 1951, Nhật đã khôi phục độc lập qua **Hiệp ước Hoà bình San Francisco**. Đồng thời đã ký **hiệp ước bảo đảm an toàn Nhật-Mỹ**. Vào năm 1965, phục hồi quan hệ ngoại giao với Liên Xô và gia nhập **Liên Hiệp quốc**.

★Chuyển biến sau đó của Nhật Bản và của thế giới

1. Kinh tế

◇Từ cuối năm 1950 đến đầu năm 1970 do **sự trưởng thành kinh tế cao độ** mà sinh hoạt của người dân được thịnh vượng và đã trở thành đại quốc gia kinh tế. Có những sự kiện mang tính chất quốc tế như thể vận hội Olympic

tại Tokyo vào năm 1964 và Hội chợ quốc tế tại Osaka vào năm 1970. Ngoài ra, phối hợp với khai mạc thể vận hội Olympic tại Tokyo, đã khai thông tuyến xe Tokaido Shinkansen.

◇ Năm 1973 vì động cơ chiến tranh Trung Đông nên đã xảy ra cú sốc dầu mỏ, kinh tế Nhật Bản vào giao đoạn trường thành thấp.

2. Ngoại giao

◇ Liên Xô (Tuyên ngôn liên kết Nhật-Xô vào năm 1965), Hàn Quốc (Hiệp ước cơ bản Nhật-Hàn vào năm 1965), Trung Quốc (Tuyên bố liên minh Nhật-Trung vào năm 1972, Hiệp ước hữu nghị Nhật-Trung vào năm 1978) và tiếp nối hồi phục quan hệ ngoại giao.

◇ Năm 1972, Okinawa đã được hoàn trả lại cho Nhật Bản

(15) Thời kỳ Heisei (Từ năm 1989~)

※Ghi chú...**Chữ đậm đen** là niên đại quan trọng, **chữ đậm đỏ** là niên đại đặc biệt quan trọng.

Năm · Thế kỷ	Sự kiện · Nhân vật	Văn hoá · Tôn giáo	Tài liệu liên quan.
1989	■ Áp dụng phí thuế (3%)	= Khai mạc thể vận hội Olympic = ● Đại hội thể thao mùa đông Nagano (Năm 1998)	Thể vận hội Olympic Nagano
1980 Cuối niên kỷ	■ Kinh tế Bubble đến	= Khai mạc cúp bóng đá thế giới = ● Hợp tác với Hàn Quốc khai mạc (năm 2002)	
1991	■ Kinh tế bong bóng bị sụp đổ ■ Liên Xô bị sụp đổ	= Khai mạc hội chợ triển lãm quốc tế = ● Hội chợ triển lãm màu xanh lá cây và hoa Osaka (năm 1990) ● Năm 2005 Hội chợ triển lãm quốc tế tại Nhật Bản Aichi (Năm 2005)	Cúp bóng đá thế giới
1992	■ Thành lập luật hiệp lực hoạt động duy trì hoà bình liên hiệp quốc (PKO)		
1993	■ Khởi hành liên hiệp Châu Âu (EU)	= Khai mạc hội nghị lãnh đạo quốc gia phát triển = ● Năm 1993 Tokyo	
1995	■ Xây ra động đất Hanshin · Awaji 	● Năm 2000 Kyushu · Okinawa ● Năm 2008 Hokkaido = Khai thông mạng lưới giao thông = ● Cầu treo Akashi Kaikyo (Năm 1998) 	
2001	■ Một loạt tấn công khủng bố tại Mỹ	= Giải thưởng Nobel =	
2002	■ Mở hội nghị dẫn đầu Nhật Hàn	Văn học ; Oe Kenzaburo (Năm 1994) Hóa học ; Shirakawa Hideki (Năm 2000)	
2003	■ Xây ra chiến tranh Irac	Hóa học ; Noyori Ryouji (Năm 2001) Vật lý ; Koshiba Masatoshi (Năm 2002)	
2004	■ Biệt phái đội tự vệ trên đất liền đến Irac	Hóa học ; Tanaka Kouichi (Năm 2002) Vật lý ; Kobayashi Makoto (Năm 2011)	

2007	<p>■ Bắt đầu khủng hoảng tài chính thế giới</p>	<p>2008) Vật lý ; Masukawa Toshihide (Năm 2008) Hóa học ; Shimomura Osamu (Năm 2008) Hóa học ; Suzuki Akira (Năm 2010) Hóa học ; Negishi Eiichi (Năm 2010)</p>	
------	---	--	--

Áp dụng 3% thuế tiêu thụ

Năm 1989, đã áp dụng thuế tiêu thụ trong năm Showa trở thành Heisei. Vì để bù đắp vào việc thiếu thu nhập tiền thuế, tiền thuế được tính rộng rãi vào phần tiêu thụ hàng hóa, dịch vụ. Khi áp dụng thuế tức là 3% , nhưng năm 1997 là thành 5%.

Kinh tế bong bóng

Vì nguyên nhân mậu dịch của Mỹ bị thâm hụt, dẫn đến tiền yên đột ngột cao. Những người từ trước đến giờ cất giữ đô la, bắt đầu chuyển sang tiền yen, tiền dư thừa trong nước Nhật bị lan tràn. Do đó, để sử dụng tiền dư đó, mọi người bắt đầu mua cổ phiếu hay đất đai. Thời điểm đó còn được gọi là 「thần thoại đất」 vì giá đất không xuống, mang đất đai cầm cho ngân hàng, ngân hàng cho vay tiền. Người có tiền thì dùng tiền đó mua cổ phiếu hay mua đất đai gây ra vòng xoáy không giới hạn, vì vậy nên giá đất đai và cổ phiếu bị tăng lên. Bởi nguyên thủy nó vốn như bột xà phòng, phồng lớn ra nhưng không có bên trong, đó là bong bóng. Nếu như có nguyên do gì đó thì nó trở thành vòng xoáy ngược, và bong bóng bị nổ ra. Như đã suy đoán, nó không thể tiếp tục kéo dài, và thập niên 1990 bong bóng đã bị nổ.

Thành lập luật hiệp lực hoạt động duy trì hoà bình liên hiệp quốc (PKO)

PKO là hoạt động duy trì hoà bình của liên hiệp quốc. Luật pháp này được thành lập bởi vì có thể biệt phái đội tự vệ ra nước ngoài. Đội tự vệ là để phòng thủ, nên cũng có ý kiến việc biệt phái đi ra nước ngoài là điều kỳ cục, nhưng chính phủ đã biểu thị suy nghĩ rằng đội tự vệ là tiềm lực bảo vệ chứ không phải tiềm lực chiến tranh. Cùng năm (năm 1992), đã bắt đầu biệt phái đội tự vệ sang Campuchia. Từ đó về sau, đội tự vệ được biệt phái đi hỗ trợ phục hưng Irac v.v...

Khởi hành Liên hiệp Châu Âu (EU)

Là phạm vi kinh tế của 15 quốc gia phía Tây Châu Âu đã thành lập để đối lập với Nhật hay Mỹ. Hiện tại có 27 nước gia nhập.

Động đất Hanshin - Awaji

Vào lúc 5 giờ 46 phút, ngày 17 tháng 1 năm 1995, xảy ra trận động đất Magnitude 7.3 độ với tâm chấn ở vùng bắc bộ đảo Awaji. Thảm họa này làm 6.434 người chết, 3 người mất tích, 43.792 người bị thương, được coi là có nạn nhân nhiều nhất sau chiến tranh. Kể cả về nhà ở, bị sập hoàn toàn có 105.000 toà nhà, sập phân nửa đã tăng lên 144.000 toà nhà.

Một loạt tấn công khủng bố tại Mỹ

Vụ kiện ngày 11 tháng 9 năm 2001, trong 4 chiếc máy bay bị không tặc, có 2 chiếc đã đâm vào tòa nhà trung tâm mậu dịch thế giới Manhattan/ New York, 1 chiếc đâm vào Pentagon (Bộ quốc phòng Mỹ), 1 chiếc bị rơi. Lỗi ngày xảy ra sự kiện được gọi là 「911」. Nhiều người đã hy sinh trong vụ này.

Hội nghị lãnh đạo Nhật-Hàn

Hội nghị lãnh đạo của Nhật Bản và Bắc Triều Tiên (Ông Koizumi Junichiro và Ông Kim Chính Nhật) đã được mở 2 lần. Lần đầu được mở vào năm 2002, đã ký kết 「Tuyên bố Bình Nhưỡng (thủ đô Bắc Triều Tiên) Nhật Triều」 Theo hội nghị lần này, 5 người bị Bắc Triều Tiên bắt cóc được trả về Nhật Bản. Lần thứ 2 được cử hành vào năm 2004.

Chiến tranh Irac

Năm 2003, [Tổng thống của Mỹ ông Bush](#) bắt đầu tấn công vì nghi ngờ Irac giấu vũ khí hủy diệt hàng loạt. Nhưng sau đó đã không phát hiện ra vũ khí hủy diệt hàng loạt. Tổng thống Irac [Saddam Hussein](#) bị bắt và đã bị tử hình.

Khủng hoảng tài chính thế giới

Năm 2007, bắt đầu từ nguyên nhân thị trường bong bóng nhà đất của Mỹ bị sụp đổ, hiện nay khủng hoảng tài chính vẫn đang tiếp tục.

Tóm tắt

★*Từ tháng 1 năm 1989 (Heisei năm đầu tiên) cho đến (tháng 12 năm 1991) Liên Xô bị sụp đổ*

1. Tại Nhật Bản, bong bóng đất đai đang nổi lên.
2. Trên thế giới, giải thể Liên Xô đã chấm dứt chiến tranh lạnh vẫn tiếp tục xảy ra từ sau năm 1945.
  - ◇ Năm 1989...Bức tường Berlin bị sụp đổ.

Tại hội nghị Malta, lãnh đạo Mỹ-Xô đã tuyên bố kết thúc chiến tranh lạnh.

Xảy ra cải cách tại miền Đông Châu Âu, chính quyền Đảng Cộng Sản lần lượt sụp đổ.
  - ◇ Năm 1990...xảy ra chiến tranh bờ vịnh.
  - ◇ Năm 1991...Liên Xô sụp đổ.

★*Từ sự sụp đổ của Liên Xô (tháng 12 năm 1991) cho đến hàng loạt tấn công khủng bố tại Mỹ (tháng 9 năm 2001)*

1. Tại Nhật thời đại thiếu hụt được gọi 「đánh mất 10 năm」. Những ngân hàng được cho là không bị phá sản cũng bị phá sản, đối với sinh viên việc kiếm việc làm trở thành thời kỳ băng giá, giảm lạm phát xảy ra. Ngoài ra, cơ cấu của Đảng Tự do và Đảng Xã hội vẫn được tiếp tục từ sau năm 1955, nên dẫn đến việc Đảng tự do đối với chính đảng liên minh đã gây ra biến cố cơ cấu.
2. Tại thế giới, sau khi Liên Xô bị sụp đổ xảy ra hiện tượng Mỹ hoá, chủ nghĩa nguyên lý thị trường đã ăn sâu vào. Ngoài ra, vì yêu cầu lợi ích trong chốc lát, tiền mang tính đầu cơ được tuần hoàn trong thế giới, đã có thể điều khiển kinh tế của một nước.

★ Từ hàng loạt cuộc tấn công khủng bố tại Mỹ (tháng 9 năm 2001) cho đến Khủng hoảng tài chính Thế Giới (tháng 9 năm 2007).

1. Nhật Bản tại thời thủ tướng Koizumi đã đẩy mạnh hoạt động 「Cải cách xây dựng vô thánh vực- Seisekinaki Kosokaikaku」. Ngoài ra, do việc phát triển kinh tế Trung Quốc, Nhật Bản đã thay đổi đối tượng mậu dịch lớn nhất từ Mỹ đổi sang Trung Quốc.
2. Tại thế giới, phe quá khích của đạo hồi đã lần lượt gây ra gây ra một loạt tấn công khủng bố tại Mỹ và gây ra khủng bố tự nổ liên tiếp. Lực lượng chủ đạo đối lập với chiến tranh của Mỹ cũng bị giảm đi. Ngoài ra, tăng giá tài nguyên, các nước có nguồn tài nguyên như Nga, Brazil, các tiểu vương quốc Ả-rập bắt đầu nắm giữ lực lượng.

★ Từ sau khủng hoảng tài chính thế giới (tháng 9 năm 2007)

1. Tại Nhật Bản, lại xảy ra thời kỳ kiểm việc băng giá, nhiều người làm việc với tư cách bất chính qui bị mất nơi làm việc.
2. Việc cho vay nợ Subprime (người có tín dụng thấp) của Mỹ vào năm 2008 là ngòi súng dẫn đến cả thế giới cùng lúc hao hụt. Xảy ra cơn sóc Lehman hay cơn sóc Dubai, những vụ án va chạm GM v.v... vì ngân hàng hạn chế cho vay mượn, nên trong thị trường đã không đủ tiền xoay chuyển.